

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO

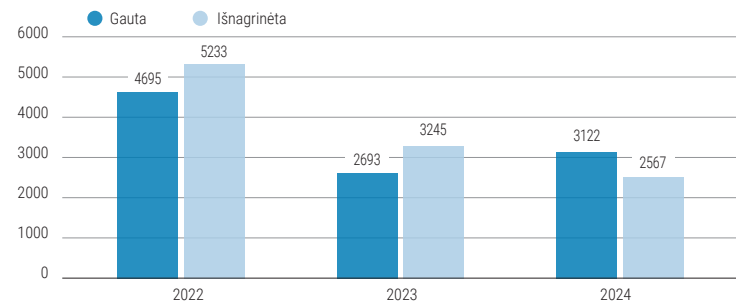
2024

metų veiklos apžvalga

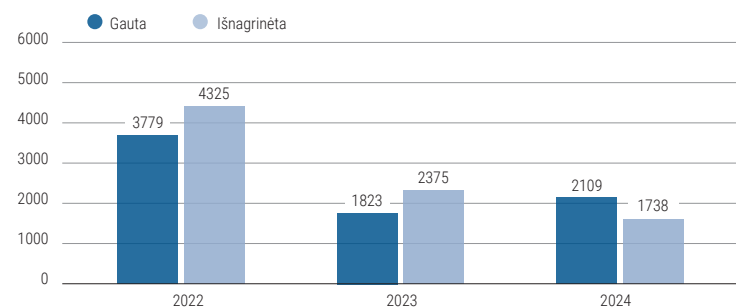
Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 metų veiklos statistika

Kiti 2024 metų skaičiai

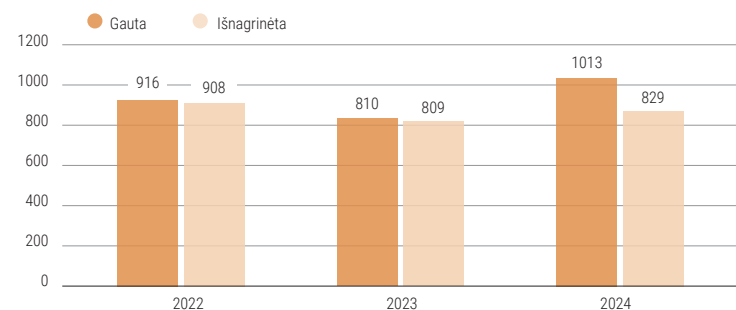
Visos gautos ir išnagrinėtos administracinės bylos

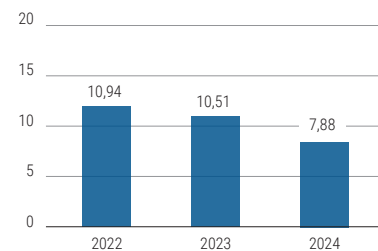
Gautos ir išnagrinėtos administracinių ginčų bylos

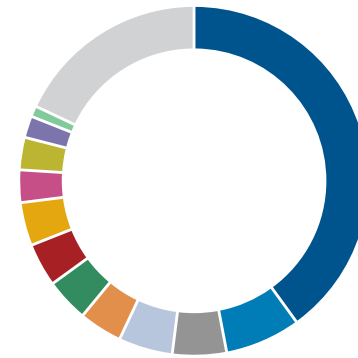
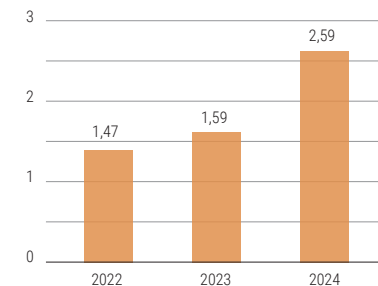
Gautos ir išnagrinėtos bylos dėl proceso atnaujinimo ir bylos pagal atskirus skundus

Vidutinė administracinių ginčų bylų nagrinėjimo trukmė (mėnesiais)

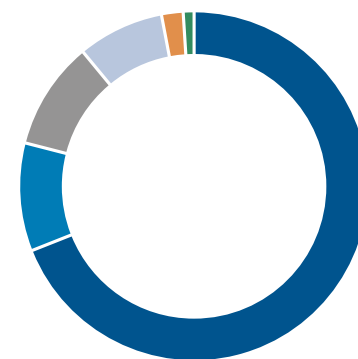

Vidutinė bylų pagal atskirus skundus nagrinėjimo trukmė (mėnesiais)

Išnagrinėtų administracinių bylų pagal apeliacinius skundus paskirstymas pagal kategorijas

40%	Užsieniečių teisinė padėtis ir prieglobstis	4%	Aplinkos apsauga
7%	Mokesčiai ir muitinės veikla	3%	Valstybės institucijų atsakomybė už žalą
5%	Valstybės tarnyba	3%	Europos Sąjungos ir kitų institucijų finansinė parama
5%	Statyba ir teritorijų planavimas	2%	Nuosavybės teisių atkūrimas
4%	Bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygos	1%	Registrai
4%	Žemės teisiniai santykiai	18%	Kitos
4%	Sveikatos ir socialinė apsauga		

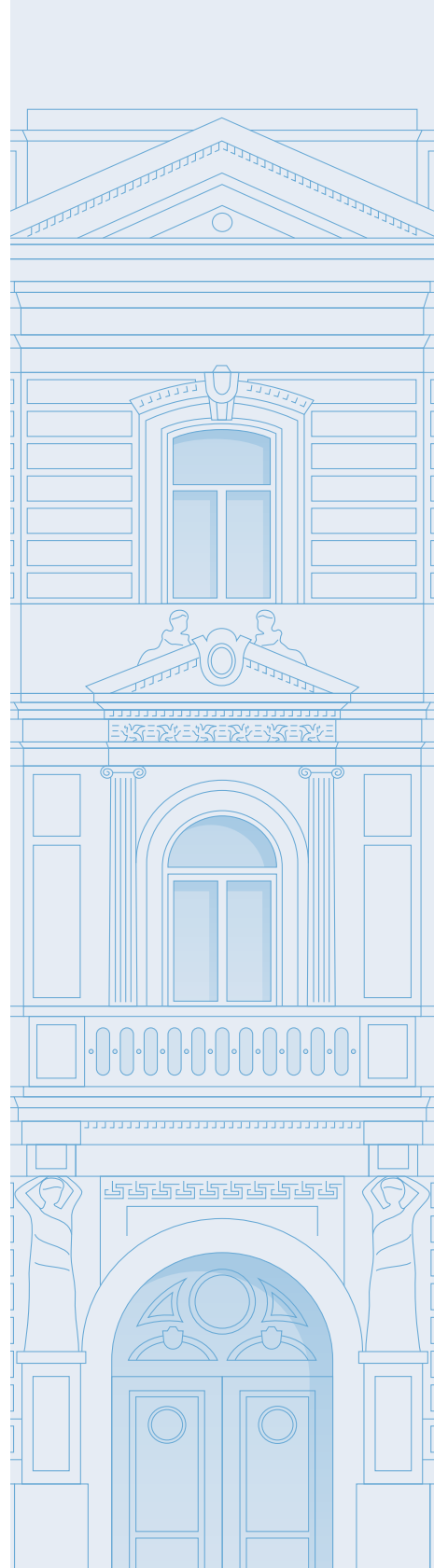
Bylų pagal apeliacinius skundus dėl apygardų administracinių teismų (nuo 2024 m. sausio 1 d. Regionų administracinio teismo) sprendimų nagrinėjimo rezultatai

69%	Sprendimas paliktas nepakeistas	8%	Byla perduota pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo
10%	Sprendimas pakeistas	2%	Apeliacinis procesas nutrauktas
10%	Priimtas naujas sprendimas	1%	Byla nutraukta arba skundas paliktas nenagrinėtas

- 73 — tiek gauta skundų dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ar neveikimo
- 10 — tiek 2024 m. buvo gauta prašymų (pareiškimų) ištirti norminių administracinių aktų, kuriuos priėmė centriniai valstybinio administravimo subjektai, teisėtumą
- 8 — tiek buvo išnagrinėta bylų pagal apeliacinius skundus dėl apygardų administracinių teismų (nuo 2024 m. sausio 1 d. Regionų administracinio teismo) sprendimų dėl teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų priimtų norminių administracinių aktų teisėtumo
- 123 — tiek vidutiniškai bylų per metus išnagrinėjo vienas teisėjas kaip pranešėjas
- 245 — tiek vidutiniškai bylų per metus išnagrinėjo vienas teisėjas kaip kolegijos narys
- 34 — tiek administracinių ginčų bylų nagrinėjo išplėstinės teisėjų kolegijos
- 3 — tiek bylų, užbaigtų įsiteisėjusiu teismo sprendimu ar nutartimi, procesas buvo atnaujintas
- 6 — tiek bylų, užbaigtų patvirtinus tarp šalių taikos sutartį. Taikos sutartys sudarytos finansinės paramos, aplinkos apsaugos srityse
- 14 — tiek bylų, kuriose teismo mediatoriumi buvo paskirtas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas, buvo užbaigtos patvirtinus tarp šalių taikos sutartį
- 29 — tiek nutarčių dėl bylų rūšinio teisingumo klausimų sprendimo per Lietuvos vyriausiąją administracinę teisimą buvo perduota Specialiajai teisėjų kolegijai bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams spręsti (7 ginčai (24 proc.) pripažinti teisingais bendrosios kompetencijos teismams)

Turinys

- 4 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
- 8 Kreipimaisi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą 2024 metais
- 11 Bendradarbiavimas su Lietuvos Respublikos Konstituciniu Teismu
- 16 Individualūs konstituciniai skundai dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bylose taikytų įstatymų atitikties Konstitucijai: penkerių metų apžvalga
- 20 Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai
- 22 Teisminės veiklos apžvalga
- 25 Teisėkūra
- 28 Rinkimai
- 30 Socialinė ir sveikatos apsauga
- 32 Švietimas
- 34 Užsieniečių teisinė padėtis
- 37 Aplinkos apsauga
- 39 Teritorijų planavimas ir kiti žemės teisiniai santykiai
- 42 Registrai
- 44 Mokesčiai
- 46 Konkurencija
- 48 Finansų rinkų priežiūra
- 50 Alkoholio kontrolė
- 52 Lošimų priežiūra
- 54 Energetika
- 56 Asmens duomenų teisinė apsauga
- 58 Visuomenės informavimas
- 60 Nacionalinė ir Europos Sąjungos finansinė parama
- 62 Vietos savivalda
- 64 Žalos atlyginimas
- 66 Valstybės tarnyba
- 68 Taikos sutartys
- 70 2024 metų įvykiai ir renginiai

Gerbiamieji,

dar vieni metai praturtino Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo istoriją. Pristatydama 2024-ųjų veiklos apžvalgą, džiaugiuosi galėdama pasidalinti reikšmingais Teismo praktikos pasiekimais, administracinės justicijos raidos tendencijomis bei kitomis aktualijomis. Šie metai išsiskyrė svarbiais sprendimais, precedentinėmis bylomis, išsamia teisine diskusija ir sėkmingomis tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvomis. Leidinyje – pagrindiniai mūsų veiklos akcentai, svarbiausi statistiniai duomenys, atskleidžiantys Teismo praktikos kryptis ir administracinės justicijos dinamiką.

2024 metų Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencija išliko įvairiapusiška ir nuolat prisitaikanti prie naujų iššūkių. Nagrinėjamų bylų spektras buvo platus – nuo socialinės apsaugos ir mokesčių iki konkurencijos teisės, skaitmeninės aplinkos raidos, švietimo bei užsieniečių teisinės padėties klausimų. Net 40 proc. išnagrinėtų bylų buvo susijusios su užsieniečių teisine padėtimi ir prieglobsčiu, o tai atspindi nuolatinį šios srities ginčų teisinį aktualumą. Išskirtinio dėmesio sulaukė rinkimų ginčai. 2024-ieji, kai rinkimai vyko daugiau nei 60 pasaulio šalių, demokratiškosios procesų kontekste jie buvo svarbūs ir Lietuvoje. Gyventojai ne tik rinko Europos Parlamento narius, Prezidentą bei Seimo atstovus, bet ir aktyviai gynė savo rinkimų teises. Tai rodo dvigubai išaugęs gautų skundų dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų skaičius, kuriuos Teismas operatyviai išnagrinėjo. Taip pat Teismo veikloje ypatingą reikšmę turėjo nacionalinio saugumo klausimai, itin svarbi tapo tam tikrų užsienio šalių piliečių keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui vertinimo problema. Nagrinėdami bylas, atidžiai vertiname valdžios institucijų veiksmus, ypač tuos, kuriais, siekiant nacionalinio saugumo intereso, gali būti kėsinamasi į asmens laisves. Šis budrumas yra ypatingai svarbus siekiant išlaikyti visuomenės pasitikėjimą teisine sistema bei užtikrinti teisingumą net ir krizių metu. Tai įpareigoja nacionalinius teismus būti aktyviais bei išnaudoti visas turimas pažeistų asmens teisių gynimo priemones. Aktyvus teismų vaidmuo žmogaus teisių apsaugos srityje neapsiriboja vien pažeistų teisių gynimu konkrečiuose ginčiuose – jis taip pat prisideda prie tvarios teisinės aplinkos kūrimo, kurioje žmogaus teisės yra gerbiamos ir kryptingai stiprinamos.

Skirgailė Žalimienė

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkė

Nuolat kintanti teisinė aplinka reikalauja Teismo lankstumo ir gebėjimo ne tik spręsti aktualius ginčus, bet ir formuoti ilgalaikes administracinės justicijos gaires. 2024-ieji buvo ne išimtis – reikšmingi sprendimai padėjo aiškiau apibrėžti rinkimų organizavimo taisykles, kandidatų sąžiningumo standartus, užsieniečių teisinio statuso apsaugos principus bei tinkamo procesinių garantijų užtikrinimo reikalavimus. Teismas ir toliau efektyviai sprendė sudėtingas bylas, tarp jų ir tas, kurios buvo perduotos išplėstinėms teisėjų kolegijoms. 2024 m. šios kolegijos išnagrinėjo 34 administracinius ginčus, susijusius su finansų rinkų priežiūra, ryšių reguliavimu, energetika, lošimų priežiūra ir konkurencija. Šių bylų nagrinėjimas prisidėjo prie nuoseklios teismų praktikos formavimo ir sustiprino teisinio reguliavimo aiškumą ekonomiškai jautriose srityse.

Be to, Teismo praktika toliau vystėsi bendradarbiaujant su Europos Sąjungos Teisingumo Teismu ir Konstituciniu Teismu. 2024 m. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pateikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui 5 prašymus priimti prejudicinį sprendimą. Nuo pat pirmojo Teismo prejudicinio prašymo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui 2005-aisiais

kreipimusi skaičius išaugo iki 50. Tai rodo išpareigojimą siekti teisinio aiškumo ir Europos Sąjungos teisės normų laikymosi Lietuvos administracinės justicijos sistemoje. Užduodamų klausimų įvairovė iliustruoja Europos Sąjungos teisės poveikį daugeliui Lietuvos administracinės justicijos sričių.

Taip pat reikšmingas vaidmuo tenka Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo kreipimuisi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą. Nagrinėdamas konkrečias bylas, Teismas aktyviai kėlė teisės aktų atitikties Konstitucijai klausimus. Teismas 6 kartus kreipėsi dėl teisės aktų konstitucingumo vertinimo, siekdamas užtikrinti teisės aktų atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir teisinės sistemos darną.

Teismas tęsė aktyvų dialogą su visuomene. Be įprastų veiklų – metinės veiklos pristatymų, seminarų, apvaliojo stalo diskusijų bei susitikimų su moksleiviais ir studentais – šiemet pirmą kartą atvėrėme Teismo duris „Kultūros nakties“ lankytojams. Šis renginys suteikė išskirtinę galimybę visuomenei iš arčiau pažinti Teismo veiklą ir administracinės justicijos svarbą.

2024 metais Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo veikla pasižymėjo ir reikšmingomis tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvomis. Šiais metais pradėtas įgyvendinti unikalus dvejų metų trukmės projektas su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra, skirtas stiprinti Lietuvos teismų gebėjimus nagrinėti tarptautinės apsaugos bylas. Šis bendradarbiavimas išsiskiria savo kompleksiskumu ir sisteminiu požiūriu į teisėjų kompetencijų ugdymą. Ypatingo dėmesio verta rugsėjo 26 d. Vilniaus universitete vykusio tarptautinė konferencija „Privatumo ir žiniasklaidos laisvės derinimo klausimai teismuose“, kurią kartu su partneriais organizavo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. Šis renginys, įtrauktas į Lietuvos pirmininkavimo Europos Tarybos Ministrų Komitetui programą, tapo svarbia platforma diskusijoms apie privatumo apsaugą, žiniasklaidos laisvę ir teismų vaidmenį derinant šias vertybes. Rugsėjo 27 d., pratęsiant konferencijoje pradėtą dialogą, Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme įvyko istorinis Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos aukščiausiųjų administracinių teismų teisėjų trišalis susitikimas. Jis ne tik sustiprino regioninį bendradarbiavimą, bet ir tapo svarbiu Lietuvos paramos Ukrainai simboliu.

Dalydamiesi patirtimi su kolegomis aptarėme bendrus iššūkius bei teisines aktualijas. Tikiu, kad pradėti projektai ir užmegzti ryšiai taps ilgalaikėmis iniciatyvomis, prisidedančiomis prie teisingumo sistemos tobulinimo tiek Lietuvoje, tiek visame regione.

Verta prisiminti ir kitas džiugias 2024-ųjų akimirkas – gegužės 1-ąją minėtą 20-ąją Lietuvos narystės Europos Sąjungoje sukaktį bei pavasarį šventas 25-ąsias Lietuvos administracinių teismų sistemos įkūrimo metines. Šios sukaktys suteikė progą įvertinti pasiekimus, apmąstyti ateities perspektyvas bei galimybes toliau stiprinti administracinių teismų veiklą ir efektyvumą. Svarbu priminti, kad, įgyvendinus 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusią reformą, vietoj dviejų apygardos administracinių teismų pradėjo veikti Regionų administracinis teismas. Nors vieneri metai yra per trumpas laikotarpis visapusiškai įvertinti reformos poveikį, džiugina tai, kad Regionų administracinio teismo darbas vyksta sklandžiai. Tai leidžia tikėtis, kad ateityje bus pasiekti pagrindiniai tikslai – tolygesnis teisėjų darbo krūvio paskirstymas ir spartesnis bei veiksmingesnis teismo procesas.

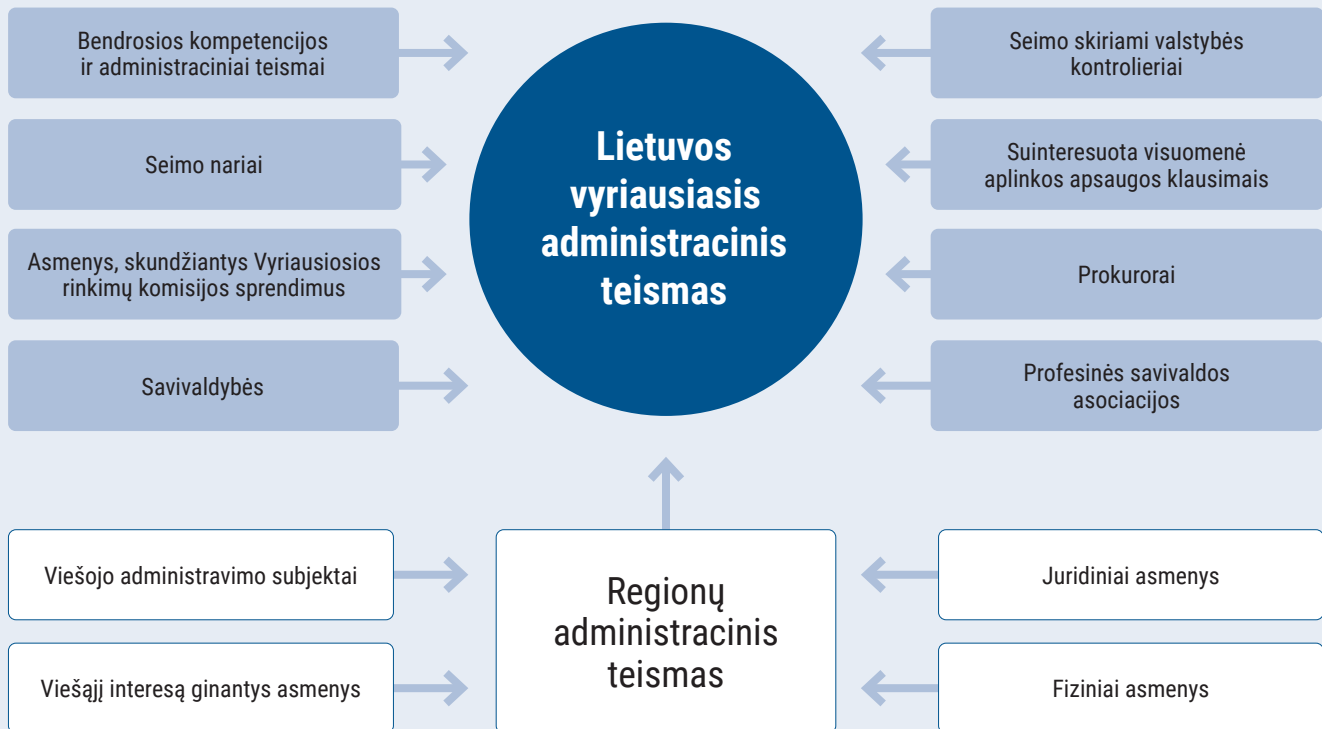
2025-ieji bus ypatingi – minėsime Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 35-metį ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 25-erių metų sukaktį. Šis ketvirtis amžiaus administracinei justicijai buvo augimo ir brandos metas. Reikšmingos bylos, reformos ir teisinės minties raida formavo Teismo veiklos principus ir vertybes. Tačiau pagrindinė mūsų misija išlieka nepakitusi – užtikrinti teisės viršenybę, ginti asmens teises ir viešąjį interesą bei kurti teisingumo sistemą, pagrįstą visuomenės pasitikėjimu.

2025-aisiais taip pat pažymėsime ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 75-metį. Ši tarptautinė sutartis, kaip vienas svarbiausių žmogaus teisių apsaugos šaltinių, tapo neatsiejama teisminės praktikos dalimi, padedančia įtvirtinti aukščiausius žmogaus teisių apsaugos standartus.

Didžiuojusi būdama profesionalios ir atsakingos Teismo bendruomenės dalimi, kurios kasdienės pastangos užtikrina asmens teisę į teisminę gynybą ir garantuoja deramą teisingumo vykdymą. Kartu žengiamoje į prisidėjusius metus, tvirtai išpareigoję ir toliau puoselėti teisinės valstybės vertybes.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas – Lietuvos Respublikos vardu teisingumą vykdanți institucija administracinėse bylose. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (Teismas, LVAT) sprendimai yra galutiniai ir neskundžiami. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas įgyvendina dvi užduotis: sprendžia konfliktus tarp piliečių ir viešosios administracijos bei garantuoja teisinės valstybės principo laikymąsi viešojo administravimo srityje.

Ištaisyti galimas pirmosios instancijos teismo klaidas administracinėse bylose

- Apeliacinė instancija byloms, kurias išnagrinėjo pirmosios instancijos administracinis teismas.
- Apeliacinė instancija byloms, kurias išnagrinėjo apylinkės teismai dėl sprendimo sulaikyti užsienietį.

Garantuoti teisinės valstybės principo laikymąsi, nagrinėjant normines (teisėkūros), rinkimines, referendumo, vietos savivaldos narių, merų priesaikos sulaužymo bylas

- Vienintelė ir galutinė instancija byloms dėl norminių administracinių aktų, kuriuos priėmė centriniai valstybinio administravimo subjektai, teisėtumo.
- Galutinė instancija byloms pagal skundus dėl Rinkimų kodekso pažeidimų.
- Vienintelė ir galutinė instancija byloms pagal skundus dėl Referendumo konstitucinio įstatymo pažeidimų.
- Vienintelė ir galutinė instancija byloms dėl savivaldybės tarybos prašymų pateikti išvadą, ar savivaldybės tarybos narys, savivaldybės meras, kuriems pradėta įgaliojimų netekimo procedūra, sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė jiems įstatymuose nustatytų įgaliojimų.

Nagrinėti prašymus dėl proceso atnaujinimo administracinėse bylose, kurios užbaigtos įsisteisėjusių teismo sprendimu ar nutartimi

- Procesas užbaigtoje byloje atnaujinamas ypač retais išimtiniais atvejais dėl vienodos administracinės praktikos užtikrinimo, akivaizdžios ir esminės materialinės teisės klaidos ištaisyimo, po individualaus konstitucinio skundo išnagrinėjimo, Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) sprendimo ir kitais įstatyme nustatytais atvejais.

Formuoti vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus

- Į Teismo sprendimuose ir nutartyse esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia valstybės ir kitos institucijos, taip pat kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus.
- Plėtodamas ir užtikrindamas vienodą teisės aiškinimą ir taikymą administraciniuose teismuose, Teismas analizuoja nacionalinių, Europos Sąjungos ir tarptautinių teismų praktiką, kitus teisės šaltinius, rengia teismų praktikos apibendrinimus, apžvalgas, viešai skelbia informaciją apie savo veiklą.

Iš kairės į dešinę (sėdi) – Virginija Volskienė, Iveta Peliienė, Dalia Višinskienė, Milda Vainienė, Veslava Ruskan, Skirgailė Žalimienė, Rasa Ragulskytė-Markovienė, Jolanta Malijauskienė, Beata Martišienė

Iš kairės į dešinę (stovi) – Gintaras Kryževičius, Arūnas Dirvonas, Rytis Krasauskas, Egidijus Šileikis, Dainius Raižys, Laimutis Alechnavičius, Ernestas Spruogis, Ričardas Piličiauskas, Ramūnas Gadliauskas, Audrius Bakaveckas, Artūras Drigotas, Arūnas Sutkevičius

Savivaldos institucijos, kuriose dalyvauja Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjai

- Teisėjų taryba
- Teisėjų garbės teismas
- Teisėjų etikos ir drausmės komisija
- Pretendentų į teisėjus egzamino komisija
- Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija
- Teismų sistemos apdovanojimų komisija
- Lietuvos Respublikos teisėjų asociacija

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjus, pirmininką ir pirmininko pavaduotoją skiria Lietuvos Respublikos Prezidentas Teisėjų tarybos patarimu.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas skiriami penkeriems metams.

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme dirba

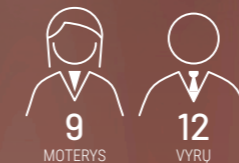
21

TEISĖJAS

55

METAI

Teisėjų amžiaus vidurkis

43%

57%

8

Socialinių mokslų daktarai

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme dirba

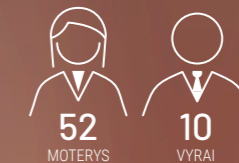
62

DARBUOTOJAI (BE TEISĖJŲ)

42

METAI

Darbuotojų amžiaus vidurkis

84%

16%

3

Socialinių mokslų daktarai

Kreipimaisi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą 2024 metais

Kai iškyla klausimas dėl Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kaip galutinės instancijos teismas, privalo kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo. Tai užtikrina teisingą ir vienodą Europos Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse. 2024 m. pateikti penki kreipimaisi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (ESTT, Teisingumo Teismas) dėl Europos Sąjungos (ES) teisės aktų aiškinimo.

1. Tarptautinių mokyklų mokytojams ir mokyklų administracijai taikomas reikalavimas mokėti lietuvių kalbą

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Valstybinės kalbos inspekcijos nurodymo tarptautinės mokyklos mokytojams ir administracijai išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą. LVAT siekia išsiaiškinti, ar ginčo metu taikytas reikalavimas mokėti valstybinę kalbą privačiose tarptautinėse mokyklose dirbantiems mokytojams ir jų administracijai Lietuvoje neprieštarauja ES teisei.

Teismas kreipėsi į ESTT dėl išaiškinimo, ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49 straipsnis ir 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo 53 straipsnis aiškintinas, kaip draudžiantis nacionalinį teisinį reguliavimą, pagal kurį reikalavimas mokėti valstybinę kalbą yra taikomas be jokių išimčių, pirma, visiems mokytojams, dirbantiems privataus fizinio asmens įsteigtoje tarptautines ugdymo programas vykdančioje ugdymo įstaigoje, neatsižvelgiant į jokiais atitinkamos ugdymo įstaigos veiklos specifiškumą lemiančias aplinkybes.

Administracinė byla Nr. eA-178-415/2024, ESTT bylos Nr. C-48/24

2. Pabėgėlio statuso nesuteikimas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Migracijos departamento sprendimo nesuteikti prieglobsčio Lietuvoje, remiantis nuostata, kad jis negali būti suteiktas asmeniui, padariusiam sunkų nepolitinį nusikaltimą. Pareiškėjas teigia, kad, atlikus bausmę, ši nuostata neturėtų būti taikoma. LVAT siekia išsiaiškinti, kokios aplinkybės privalo būti vertinamos nagrinėjant prieglobsčio prašymą asmeniui, padariusiam sunkų nepolitinį nusikaltimą.

Teismas kreipėsi į ESTT, siekdamas išaiškinimo, ar pagal 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES 12 straipsnio 2 dalies b punktą, vertinant asmens, kuris tenkina kitus pabėgėlio statuso suteikimo kriterijus, egzistuoja pareiga atsižvelgti į tokio asmens jau atliktą bausmę, jam suteiktą malonę, amnestiją ar kitą panašaus pobūdžio aplinkybę.

Administracinė byla Nr. eA-429-556/2024, ESTT bylos Nr. C-63/24

3. Lošimų skatinimo veiklos draudimas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Lošimų priežiūros tarnybos sprendimo, kuriuo bendrovė buvo pripažinta pažeidusi draudimą skatinti dalyvauti lošimuose dėl savo interneto svetainėje paskelbtos informacijos. LVAT siekia išsiaiškinti, ar taikant atsakomybę lošimo organizatoriui, galima remtis Azartinių lošimų įstatymo pakeitimu, draudžiančiu lošimų skatinimą, kai apie šį pakeitimą nebuvo pranešta Europos Komisijai.

Teismas kreipėsi į ESTT su prašymu išaiškinti, ar Azartinių lošimų įstatymo 10 straipsnio 19 dalyje įtvirtinta nuostata yra „techninis reglamentas“

2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) Direktyvos 2015/1535 1 straipsnio 1 dalies f punkto prasme bei ar Direktyvą 2015/1535 reikia aiškinti taip, kad tokio nacionalinio teisės akto kaip Azartinių lošimų įstatymas, apie kurio nuostatas turi būti pranešta pagal Direktyvos 2015/1535 5 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai jos laikytinos „techniniais reglamentais“, nuostata negalima remtis prieš ūkio subjektus administracinės atsakomybės taikymo byloje, jei apie padarytus techniniu reglamentu laikytinos nuostatos pakeitimus nebuvo pranešta, tačiau buvo notifikuotas anksčiau priimtas įstatymo tekstas.

Administracinė byla Nr. A-84-415/2024, ESTT bylos Nr. C-63/24

4. Vizos reikalavimo taikymas Kanados ir Rusijos pilietybes turinčiam asmeniui

LVAT nagrinėja administracinę bylą dėl Migracijos departamento sprendimo nepriimti nagrinėti Kanados ir Rusijos pilietybes turinčio užsieniečio prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. Migracijos departamento teigimu, nors užsienietis atvyko į Lietuvą kaip Kanados pilietis, kuriam taikomas bevizis režimas, dėl jo turimos Rusijos pilietybės taikytinas Ribojamųjų priemonių įstatymas, pagal kurį Rusijos piliečiai, siekiantys leidimo laikinai gyventi, privalo pateikti galiojančią vizą ar leidimą gyventi.

Teismas nusprendė kreiptis į ESTT dėl išaiškinimo, ar Kanados ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamus ekonomikos ir prekybos susitarimo 30.6 straipsnis turėtų būti aiškinamas, kaip neleidžiantis Kanados, Izraelio ir Rusijos pilietybes turinčiam asmeniui remtis šio susitarimo nuostatomis, nacionaliniam teismui teikiant skundą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje tokio- mis, kaip nagrinėjamos bylos, aplinkybėmis. LVAT taip pat uždavė klausimą, ar 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES)

2018/1806 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama, kaip nedraudžianti laikinai galiojančio nacionalinio teisinio reguliavimo, pagal kurį siekiančiam pateikti prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje Rusijos piliečiui taikomas reikalavimas pateikti galiojančią vizą ar leidimą gyventi, neatsižvelgiant į tai, kad toks asmuo į Lietuvos Respubliką atvyko, pasinaudojęs beviziu režimu.

Administracinė byla Nr. eA-1670-575/2024, ESTT bylos Nr. C-634/24

5. Draudimas reguliuojamoje rinkoje prekiauti vertybiniais popieriais, naudojantis viešai neatskleista informacija

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Lietuvos banko valdybos nutarimo, kuriuo Estijoje registruotai investicinei įmonei buvo skirta 200 000 Eur pinigine bauda už Piktnaudžiavimo rinka reglamente įtvirtinto draudimo prekiauti vertybiniais popieriais, naudojantis viešai neatskleista informaciją pažeidimą.

Teismas kreipėsi į ESTT, prašydamas išaiškinti, ar 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka aiškintinas taip, kad investicinės įmonės įprastinės paslaugų sutarties pagrindu kliento duoto pavedimo parduoti vertybinius popierius (akcijas) reguliuojamoje rinkoje vykdymas (ne)gali būti pripažintas viršijančiu įprastinių pareigų atlikimą vien dėl to, kad jis (i) kitos sutarties pagrindu šiam klientui teikia paslaugas šių vertybinių popierių (akcijų) pardavimo už reguliuojamos rinkos ribų procese ir (ii) dėl to žino viešai neatskleistą informaciją apie kliento ketinimus (apsisprendimą) dėl už reguliuojamos rinkos ribų parduodamų šių popierių (akcijų) kainos bei kitus aktualius klausimus.

Administracinė byla Nr. eA-128-822/2024, ESTT bylos Nr. C-773/24

2024 m. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bylos, išnagrinėtos gavus ESTT prejudicinius sprendimus

Finansų rinkų priežiūra ir elektroninių pinigų leidimas

Lietuvos bankas netinkamai taikė Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymą, nepagrįstai vertindamas, kad UAB „ABC Projektai“ leido elektroninius pinigus.

Administracinė byla Nr. eA-201-552/2024, ESTT bylos Nr. C-661/22, ABC Projektai

Konkurencija ir geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo klausimai

Lietuvos transporto saugos administracijos sprendimas UAB „Gargždų geležinkelis“ neskirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų neužtikrino, kad perpildytos infrastruktūros pajėgumai būtų paskirstomi nediskriminuojant naujų dalyvių.

Administracinė byla Nr. eA-209-968/2024, ESTT bylos Nr. C-671/21, Gargždų geležinkelis

Konkurencija ir notarų rūmų nutarimai dėl atlyginimo dydžio nustatymo

Priėmę išaiškinimus, kuriais nustatytas už tam tikrų notarinių veiksmų atlikimą imamo atlyginimo dydis arba jo apskaičiavimo būdas, Notarų rūmai pažeidė Konkurencijos įstatymą ir Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo.

Administracinė byla Nr. eA-215-629/2024, ESTT bylos Nr. C-128/21, Lietuvos notarų rūmai ir kt.

Bendradarbiavimas su Lietuvos Respublikos Konstituciniu Teismu

2024 m. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas priėmė nagrinėti tik pusę Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pateiktų prašymų – 3 iš 6. Nepaisant to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas išliko dažniausiai Konstituciniam Teismui konstitucingumo klausimus keliantis teismas.

Abejonės dėl įstatymų atitikties Konstitucijai Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui kilo ne tik tradicinėse srityse, kai apeliacine tvarka nagrinėjami individualūs administraciniai ginčai, bet

ir sprendžiant užbaigtos administracinės bylos proceso atnaujinimo klausimą. Pastaruoju atveju siekta ištaisyti klaidą, dėl kurios asmuo nebuvo tinkamai informuotas apie administracinį procesą pirmosios instancijos teisme. Konstitucingumo klausimas taip pat buvo keliamas skubiai nagrinėtinoje rinkiminėje byloje, vertinant Rinkimų kodekso nuostatą, pagal kurią asmuo negali būti renkamas, jei jis dar nebaigė atlikti teismo paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės.

2024 m. Konstitucinis Teismas priėmė nagrinėti šiuos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymus:

1. Dėl Administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatos, nesudaranti galimybės atnaujinti administracinės bylos procesą ir ištaisyti padarytą procesinę klaidą, nustatius, kad pirmosios instancijos teisme asmuo nebuvo išklaustas, atitikties Konstitucijai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2024 m. kovo 6 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. **eP-1-502/2024** nutarė kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Administracinių bylų teisenos įstatymo 156 straipsnio 2 dalis ta apimtimi, kiek joje nenustatyta galimybė atnaujinti administracinės bylos, užbaigtos įsiteisėjusiu teismo sprendimu ar nutartimi, procesą, tais atvejais, kai pirmosios instancijos teismo sprendime (nutartyje) yra padaryta aiški proceso teisės normos taikymo klaida, kuri galėjo turėti įtakos priimant neteisėtą sprendimą (nutartį), ir sprendimas (nutartis)

nebuvo peržiūrėtas apeliacine tvarka, neprieštarauja Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 109 straipsnio 1 daliai.

Administracinė byla Nr. eP-1-502/2025

2. Dėl Rinkimų kodekso nuostatos, draudžiančios registruoti į Europos Parlamento rinkimus kandidatą, kuris nėra atlikęs bet kokio pobūdžio baudžiamojo poveikio priemonės, atitikties Konstitucijai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2024 m. gegužės 11 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. **eR-26-822/2024** nutarė kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Rinkimų kodekso 11 straipsnio 1 dalies 1 punktas (2023 m. spalio 10 d. konstitucinio įstatymo Nr. XIV-2186 redakcija Nr. 2023-20810) tiek, kiek jame nustatyta, kad asmuo negali būti renkamas, kai jis yra nebaigęs

atlikti teismo paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės, neprieštaruja Konstitucijos 31 straipsnio 4 daliai, 34 straipsnio 2 daliai, 56 straipsnio 2 daliai, 109 straipsnio 1 daliai ir konstituciniam teisinės valstybės principui.

Administracinė byla Nr. eR-1-822/2025

3. Dėl Lobistinės veiklos įstatymo nuostatos, ribojančios juridinio asmens, vienijančio verslo tikslų siekiančius juridinius asmenis, teisę reikšti nuomonę dėl teisėkūros, atitikties Konstitucijai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2024 m. gruodžio 4 d. nutartimi administracineje byloje Nr. *eA-87-789/2024* nutarė kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu įvertinti, ar Lobistinės veiklos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 6 punktas (2021 m. sausio 1 d. įstatymo Nr. 2020-15502 redakcija) tiek, kiek jame nustatyta išimtis dėl juridinio asmens, kuris atstovauja ir (ar) vienija verslo tikslų siekiančius juridinius asmenis, ir lobistine veikla yra laikoma tokio juridinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, neprieštaruja Konstitucijos 25, 29 ir 35 straipsniams ir konstituciniam teisinės valstybės principui.

Administracinė byla Nr. eA-12-789/2025

2024 m. Konstitucinis Teismas nepriėmė nagrinėti šių Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymų:

1. Dėl Labdaros ir paramos fondų įstatymo nuostatų atitikties Konstitucijai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą, nagrinėdamas bylą dėl labdaros ir paramos fondo „GEJOKO“, valdančio neliečiamo kapitalo fondą ir turinčio vienintelį dalininką, valdybos narių registracijos. Fondas ginčijo reikalavimą, kad valdybos nariai būtų tik fondo dalininkai, argumentuodamas, jog tai prieštarauja protingumo principui ir riboja teisę steigti fondą su neliečiamojo kapitalo valdymu.

Konstitucinis Teismas 2024 m. liepos 4 d. atsisakė nagrinėti LVAT pateiktą prašymą dėl Labdaros ir paramos fondų įstatymo 9 straipsnio 7 dalies atitikties Konstitucijai, pažymėdamas, kad ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti ir įstatymų leidėjas gali nustatyti apribojimus, susijusius su labdaros ir paramos fondų reguliavimu.

LVAT 2024 m. spalio 9 d. priėmė galutinę nutartį, kuria fondo apeliacinį skundą atmetė.

Administracinė byla Nr. eA-342-520/2024

2. Dėl Farmacijos įstatymo nuostatų atitikties Konstitucijai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą dėl Farmacijos įstatymo 17 straipsnio 13 dalies atitikties Konstitucijai, keldamas klausimą, ar ši norma, suteikianti ministrui diskreciją, neprieštarauja teisės aktų hierarchijos principui. LVAT nagrinėjo norminę administracinę bylą, kurioje kilo klausimas, ar sveikatos apsaugos ministras turėjo teisę nustatyti kitus vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimo panaikinimo pagrindus.

Konstitucinis Teismas 2024 m. lapkričio 7 d. atsisakė nagrinėti prašymą, nurodydamas, kad įstatymų detalizavimas poįstatyminiais aktais yra leistinas. Teismas pažymėjo, kad LVAT nepagrindė, kodėl ministrui suteiktas įgaliojimas negali būti laikomas įstatymo normų detalizavimu.

Administracinė byla Nr. eI-1-525/2025

3. Dėl Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarimo dėl vardų ir pavardžių rašymo atitikties Konstitucijai

Suabejojęs dėl norminių administracinių aktų teisėtumo, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, prašydamas įvertinti, ar Teisingumo ministerijos ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos priimtais teisės aktais nėra nepagrįstai ribojama pareiškėjos teisė pasirinkti sutuoktinio pavardę su galūne -a. Nagrinėdamas šią bylą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą dėl Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. I-1031 „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“ konstitucingumo, siekdamas išsiaiškinti, ar teisinis reguliavimas tiek, kiek juo piliečiams neįtvirtinta teisė pasirinkti jų vardą ir pavardę pase rašyti tiek sugramatinta, tiek nesugramatinta forma, neprieštarauja Konstitucijai.

Konstitucinis Teismas 2024 m. lapkričio 13 d. atsisakė nagrinėti LVAT pateiktą prašymą. Kaip konstatavo Konstitucinis Teismas, Aukščiausiosios Tarybos nutarime nebuvo reguliuojami klausimai, susiję su asmens pavardės keitimu, siekiant pasirinkti sutuoktinio pavardės formą, kuri neatspindėtų skirtumo pagal lytį.

Administracinė byla Nr. eI-3-662/2025

2024 m. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bylos, išnagrinėtos Konstituciniam Teismui paskelbus nutarimus pagal LVAT pateiktus prašymus

1. Nelaimingo atsitikimo pakeliui iš darbo pripažinimas draudžiamuoju įvykiu

Konstitucinis Teismas 2024 m. vasario 13 d. nutarime vertino įstatymo nuostatą, pagal kurią nelaimingi atsitikimai pakeliui į darbą ar iš jo nepripažįstami draudžiamaisiais įvykiais, jeigu apdraustasis asmuo buvo neblaivus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų, nepriklausomai nuo to, ar jo būklė nulėmė nelaimingą atsitikimą. Konstitucinis Teismas pripažino, kad Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 3 dalis yra nesuderinama su Konstitucija.

Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas iš dalies tenkino pareiškėjų skundą ir panaikino socialinio draudimo institucijos sprendimą dėl nelaimingo atsitikimo pakeliui iš darbo, nes institucija neįvertino asmens būklės įtakos įvykiui. Tačiau kito institucijos sprendimo, kuriuo nelaimingas atsitikimas pakeliui iš darbo buvo pripažintas nedraudžiamuoju įvykiu, Teismas nepanaikino, nes pati institucija, reaguodama į Konstitucinio Teismo nutarimą, jau buvo priėmusi naujus sprendimus ir pripažinusi nelaimingą atsitikimą pakeliui iš darbo draudžiamuoju įvykiu.

Administracinė byla Nr. eA-50-1047/2024

2. Privalomai šilumos gamybos kainodarai taikomas terminas

Konstitucinis Teismas 2024 m. balandžio 16 d. nutarime konstatavo, kad Šilumos ūkio įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostata, pagal kurią privaloma šilumos gamybos kainodara įmonei, pasinaudojusiai ES struktūrinių fondų parama, buvo

taikoma neterminuotai, prieštaravo Konstitucijai.

Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nustatė, kad privaloma šilumos gamybos kainodara gali būti taikoma ne ilgiau kaip 5 metus nuo pirmojo jos nustatymo po projekto, finansuoto iš ES struktūrinių fondų, įgyvendinimo. Kadangi pareiškėjo reguliavimas buvo pradėtas jau pasibaigus šiam terminui, Teismas energetikos priežiūros institucijos sprendimą dėl pareiškėjo pripažinimo reguliuojamu nepriklausomu šilumos gamintoju pripažino neteisėtu ir jį panaikino.

Administracinė byla Nr. eA-291-415/2024

3. Nuteistųjų iki gyvos galvos teisė į trumpalaikę išvyką už pataisos įstaigos ribų

Konstitucinis Teismas 2024 m. birželio 4 d. nutarime pripažino, kad Bausmių vykdymo kodekso 67 straipsnio 1 dalis, pagal kurią nuteistiesiems, atliekantiems laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę, nesuteikiama teisė į trumpalaikę išvyką iš bausmės atlikimo vietos, prieštarauja Konstitucijai.

Atsižvelgdamas į šį nutarimą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas priteisė pareiškėjui 1 000 Eur neturtinės žalos atlyginimą dėl nepagrįsto kalėjimo institucijų atsisakymo leisti jam dalyvauti atsišveikinime su mirusiu tėvu.

Administracinė byla Nr. TA-19-968/2023

4. Saulės elektrinių įrengimo procesas

Konstitucinis Teismas 2023 m. lapkričio 7 d. nutarime pripažino, kad Atsinaujinančių išteklių

energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalis prieštarauja Konstitucijai, nes ja nebuvo nustatyta, kaip turėtų būti reguliuojami asmenų, jau pradėjusių saulės elektrinių įrengimo procesą, tačiau dėl nustatyto suminės įrengtosios galios ribojimo negalėjusių jo užbaigti, ūkinės veiklos santykiai.

Atsižvelgdama į tai, Valstybinės energetikos reguliavimo taryba (VERT) 2024 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. O3E-826 pripažino negaliojančiais norminėje administracinėje byloje prašytus ištirti aktus – VERT 2022 m. spalio 24 d. nutarimą Nr. O3E-1468 ir juo patvirtintą Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutraukė norminę bylą, nes negaliojančio norminio administracinio akto pripažinimas prieštaraujančiu aukštesnės teisinės galios aktui nebeturėtų teisinės reikšmės ir nepaveiktų visuomeninių santykių.

Administracinė byla Nr. eI-1-1188/2024

Individualūs konstituciniai skundai dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bylose taikytų įstatymų atitikties Konstitucijai: penkerių metų apžvalga

Asmens konstitucines teises ir laisves pirmiausia gina administraciniai teismai. Nuo 2019 m. kiekvienas asmuo taip pat turi teisę tiesiogiai kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl savo konstitucinių teisių ir laisvių pažeidimo, pateikdamas individualų konstitucinį skundą.

Įsigaliojus individualaus konstitucinio skundo institutui 2019 m. rugsėjo 1 d., 2024 metais buvo pažymėtas šio instituto penkmetis. Per šiuos penkerius metus Konstitucinis Teismas išnagrinėjo 9 bylas dėl įstatymų, kuriuos konkrečiose administracinėse bylose taikė Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, atitikties Konstitucijai. Šios bylos apėmė įvairias temas, o tam tikrų įstatymų nuostatų prieštaravimas Konstitucijai konstatuotas penkiose konstitucinės justicijos bylose.

Architektų privaloma narystė Architektų rūmuose

Konstitucinis Teismas 2020 m. rugsėjo 11 d. nutarime pripažino, kad privaloma narystė Architektų rūmuose, jeigu asmuo nesiverčia architekto veikla, prieštarauja Konstitucijai.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas atnaujino procesą ir priteisė pareiškėjui neturtinę žalą bei pašalino pareiškėjo narystę Architektų rūmuose.

Administracinė byla Nr. eA-3074-575/2021 ir administracinė byla Nr. eA-128-520/2022

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsauga

Konstitucinis Teismas 2021 m. kovo 4 d. nutarime pripažino, kad nacionalinio saugumo interesams užtikrinti numatyta Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nuostata neprieštarauja Konstitucijai, nes baudžiamasis persekiojimas gali būti pagrindas pripažinti investuotoją neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų.

Administracinė byla Nr. eA-5024-662/2019

Advokato išlaidų atlyginimas, kai teisės pažeidimas nenustatytas

Konstitucinis Teismas 2021 m. kovo 19 d. nutarime pripažino, kad Administracinių teisės pažeidimų kodekso nuostatos, kurios nenumato, jog, teismui nusprendus nutraukti administracinio teisės pažeidimo bylą nesant nustatyto pažeidimo ar jo sudėties, asmeniui turi būti atlyginamos būtinos ir pagrįstos advokato išlaidos, prieštarauja Konstitucijai.

LVAT neatnaujino žalos dėl neteisėtų valstybės institucijų veiksmų atlyginimo bylos. Pabrėžta, kad žalos atlyginimo byloje nebuvo vadovaujamosi kodekso normomis, kurios pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai. LVAT nagrinėtoje administracinėje byloje buvo sprendžiamas žalos dėl policijos pareigūnų veiksmų atlyginimo klausimas, o ne

bylinėjimosi išlaidų, patirtų administracinio teisės pažeidimo byloje, atlyginimo pareiškėjui klausimas.

Administracinė byla Nr. A-766-556/2019 ir administracinė byla Nr. P-54-789/2021

Neterminuotas draudimas būti statutiniu pareigūnu asmeniui, teistam dėl bet kurio tyčinio nusikaltimo

Konstitucinis Teismas 2021 m. balandžio 14 d. nutarime pripažino, kad Vidaus tarnybos statuto nuostata, pagal kurią asmuo praranda teisę būti statutiniu pareigūnu dėl bet kurio tyčinio nusikaltimo, prieštarauja Konstitucijai.

Atnaujinęs procesą, LVAT atmetė pareiškėjo prašymą pakeisti teismo sprendimą dėl jo atleidimo iš tarnybos teisėtumo. Teismas konstatavo, kad praėjusio laiko nepakako vidaus tarnybos santykių tęstimumo galimybei. Nuo baudžiamojo įsakymo, lėmusio neprikaištingos reputacijos praradimą, priėmimo nebuvo praėję ir 8 metai.

Administracinė byla Nr. eA-3921-556/2021

Tarnybos laiko įskaičiavimas į valstybinę pareigūno pensiją

Konstitucinis Teismas 2021 m. liepos 16 d. nutarime pripažino, kad Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo nuostata, pagal kurią tarnybos SSRS vidaus reikalų ministerijai pavaldžiame kariuomenės dalinyje laikas po nepriklausomybės atkūrimo neįskaičiuojamas į valstybinę pensiją, Konstitucijai neprieštarauja.

Administracinė byla Nr. eA-156-602/2020

Seimo kontrolieriaus sprendimai atsisakyti nagrinėti skundus

Konstitucinis Teismas 2021 m. lapkričio 9 d. nutarime pripažino, kad administraciniai teismai neturi teisės nagrinėti Seimo kontrolieriaus sprendimų teisėtumo, kai šie atsisako nagrinėti skundus. Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalis, reglamentuojanti administracinių teismų kompetenciją šiuo klausimu, nepripažinta prieštaraujančia Konstitucijai.

Administracinė byla Nr. eAS-579-415/2020

Valstybės tarnautojų nušalinimas nuo pareigų dėl įtarimų ar kaltinimų nusikalstamomis veikomis

Konstitucinis Teismas 2021 m. gruodžio 22 d. nutarime pripažino, kad kai kurios Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, susijusios su privalomu valstybės tarnautojo nušalinimu nuo pareigų, jei jis įtariamasis arba kaltinamas sunkiu nusikaltimu, ir su darbo užmokesčio nušalintiems tarnautojams nemokėjimu, prieštarauja Konstitucijai.

Atnaujinęs procesą, LVAT pareiškėjos apeliacinį skundą tenkino ir panaikino Žuvininkystės tarnybos direktoriaus įsakymą dėl valstybės tarnautojos nušalinimo nuo pareigų.

Administracinė byla Nr. eA-1932-552/2022

Informacija apie kandidatus rinkimų plakatuose

Konstitucinis Teismas 2022 m. balandžio 27 d. nutarime pripažino, kad kai kurios rinkimų įstatymų nuostatos, susijusios su rinkimų plakatuose pateikiama informacija apie kandidato teistumą, prieštarauja Konstitucijai.

Prašymas atnaujinti procesą LVAT nebuvo gautas.

Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsauga

Konstitucinis Teismas 2022 m. rugsėjo 22 d. nutarime pripažino, kad Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nuostatos, pagal kurias grėsmę nacionalinio saugumo interesams keliančios priemonės laikomos nepašalinamomis, neprieštaravo Konstitucijai.

Administracinė byla Nr. eA-2556-492/2020

2024

2024 m. asmenys pateikė 23 individualius konstitucinius skundus, kuriuose ginčijo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nagrinėtose administracinėse bylose taikytų įstatymų atitikimą Konstitucijai. Tai sudaro apie trečdali visų 2024 m. pateiktų individualių konstitucinių skundų. Dažniausiai pareiškėjai kėlė klausimus dėl Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, mažiau buvo skundų socialinės apsaugos, valstybės tarnybos ir rinkimų srityse. Konstitucinis Teismas 2024 m. priėmė nagrinėti tik vieną konstitucinį skundą, susijusį su piniginės socialinės paramos nepasiturtintiems gyventojams teikimu.

Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai

Kiekviena valstybė, ratifikavusi Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvenciją (toliau – ir Konvencija), turi veiksmingai įgyvendinti Konvencijos ir jos Protokolų nuostatas, kad visiškai įvykdytų savo įsipareigojimus pagal ją. Šis bendras reikalavimas yra tiesiogiai susijęs su administracinių teismų praktikos formavimu, grindžiamu Konvencijoje ar jos Protokoluose apibrėžtų žmogaus teisių gerbimu. 2024 m. paskelbti du (palyginus 2023 m. – šeši) Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai, susiję su 2019 m. ir 2021 m. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo priimtais sprendimais. Europos Žmogaus Teisių Teismas apžvelgiamose bylose nenustatė Konvencijos nuostatų pažeidimų. Nors 2024 m. paskelbti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai tiesiogiai nebuvo cituojami apžvelgiamų metų administracinių teismų praktikoje, ši praktika ir toliau plėtojama, pirmiausia siekiant užtikrinti nuoseklumą ir darną su Europos Žmogaus Teisių Teismo išaiškinimais.

1. Europos Žmogaus Teisių Teismo 2024 m. vasario 13 d. sprendimas byloje *Jakutavičius prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 42180/19)

Administraciniai teismai, atmetę pareiškėjo prašymą atlyginti žalą, kurią jis siejo su patirtomis bylinėjimosi išlaidomis administracinio teisės pažeidimo byloje, po to, kai pastarojoje byloje pareiškėjas sėkmingai nuginčijo nubaudimą už vairavimą neblaiviam, nepadarė akivaizdžių klaidų.

Apžvelgiamoje byloje buvo sprendžiamas pareiškėjo bylinėjimosi išlaidų, patirtų administracinio teisės pažeidimo byloje, kurioje jis sėkmingai nuginčijo jam paskirtą baudą ir administracinio poveikio priemonę (teisės vairuoti atėmimą) už vairavimą

neblaiviam, atlyginimo klausimas. Pareiškėjas skundėsi, kad tai, jog jo 1 502 Eur dydžio išlaidos nebuvo kompensuotos, pažeidė jo teisę į veiksmingą gynybą pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį, garantuojančią teisę į teisingą bylos nagrinėjimą.

Europos Žmogaus Teisių Teismas, įvertinęs neįprastas bylos aplinkybes ir pareiškėjo veiksmus, kurie prisidėjo prie policijos sprendimo skirti jam baudą (pagal bylos aplinkybes, kai pareiškėją sustabdė policijos pareigūnai, prieš patikrinimą alkotesteriu, pareiškėjo teigimu, jis išipurškė į burną kvėpalų, nes pusryčiaudamas buvo išgėręs degtinės), nusprendė, kad pareiškėjas nebuvo priverstas prisiimti valstybės klaidas, o nacionalinių teismų išvados nebuvo akivaizdžiai klaidingos ar savavališkos. Teismas taip pat nenustatė, kad pareiškėjo pareiga padengti savo bylinėjimosi išlaidas apribojo jo teisę kreiptis į teismą, todėl Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimas nebuvo konstatuotas.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, 2019 m. balandžio 3 d. priėmęs galutinę nutartį administracinėje byloje Nr. *A-1049-1062/2019*, akcentavo, kad administracinio teisės pažeidimo byloje teismas nenustatė jokių neteisėtų pareigūnų veiksmų vykdant administracinio teisės pažeidimo teiseną pareiškėjo atžvilgiu, taip pat nenustatytas pareigūnų neteisėtas veikimas ar neveikimas renkant pirminius įrodymus, iškeliant pareiškėjui administracinio teisės pažeidimo bylą ir vykdant teisės aktų pavestas tiesiogines pareigas tiriant pažeidimą. Byloje surinkti įrodymai patvirtino, kad pareigūnai laikėsi teisės aktų, reglamentuojančių administracinio teisės pažeidimo protokolo surašymą, todėl nebuvo pagrindo pripažinti, kad pareiškėjas patyrė turtinę žalą.

Pažymėtina ir tai, kad nuo 2022 m. gegužės 1 d. yra numatyta teisinio atstovavimo išlaidų kompensavimo galimybė administracinių nusižengimų

bylose, nagrinėjamosiose bendrosios kompetencijos teismuose, todėl šio pobūdžio klausimų administraciniai teismai nebesprendžia.

2. Europos Žmogaus Teisių Teismo 2024 m. kovo 19 d. sprendimas dėl priimtumo byloje *Kirkorov prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 12174/22)

Apžvelgiamoje byloje Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino nepriimtiniu pareiškėjo skundą, nustatęs, kad pareiškėjui, Rusijos atlikėjui, siekiamam surengti koncertus Lietuvoje, taikytas draudimas atvykti į Lietuvą nebuvo neproporcingas ir buvo pagrįstas teisėtais nacionalinio saugumo tikslais.

Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino, kad draudimas pareiškėjui atvykti į Lietuvą buvo susijęs su jo saviraiškos laisvės apribojimu, tačiau, atsižvelgdamas į nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos tikslus, taip pat į tai, kad sprendimas buvo pagrįstas faktiniais pareiškėjo veiksmais, nusprendė, jog draudimas nebuvo neproporcingas. Europos Žmogaus Teisių Teismas atkreipė dėmesį į Migracijos departamento ir nacionalinių teismų poziciją, kad Rusijos Federacija naudojo įvairias propagandos priemones prieš Baltijos valstybes, o pareiškėjas, kaip Rusijos „minkštosios galios“ įrankis, neprieštaravo faktams dėl savo paramos Rusijos veiksams Kryme. Todėl Europos Žmogaus Teisių Teismas nenustatė, kad draudimas jam atvykti į Lietuvą buvo savavališkas ar nepagrįstas. Be to, Europos Žmogaus Teisių Teismo vertinimu, nors pareiškėjas teigė, kad draudimas atvykti į Lietuvą buvo priimtas kaip bendroji prevencijos priemonė, jo argumentą paneigė Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, pabrėžęs, kad kiekvieno konkretaus užsieniečio situacija paprastai yra unikali.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, 2021 m. rugsėjo 1 d. priėmęs galutinę nutartį administracinėje byloje Nr. [eA-3521-968/2021](#), konstatavo, kad pareiškėjo elgesys, jo anksčiau atlikti

veiksmai, jų pobūdis suteikė pakankamą pagrindą priesti prie išvados apie jo keliamą grėsmę valstybės saugumui, todėl ginčytas sprendimas kaip ribojanti priemonė buvo pateisinama, proporcinga ir būtina pasiekti tikslą – užkirsti kelią atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją trečiosios šalies piliečiui, kurio buvimas Lietuvos Respublikoje nepageidaujamas ir vertinamas kaip keliantis grėsmę valstybės saugumui. Teismas nustatė, jog pareiškėjui buvo teisėtai taikytas 5 metų draudimas atvykti į Lietuvą, kadangi tai buvo proporcinga priemonė siekiamiems tikslams užtikrinti. Be to, nenustačius jokių svarbių šeiminių, socialinių ar kitokių svarbių ryšių Lietuvoje, pareiškėjui taikytas draudimas tik atvykti į Lietuvą, tačiau jo, kaip Europos Sąjungos piliečio, teisė laisvai judėti po valstybių narių teritoriją, vykdyti savo koncertinę veiklą kitose ES valstybėse nebuvo apribota. Teismas konstatavo, jog pareiškėjo teiginiai apie diskriminaciją, lyginant su kitais užsieniečiais, nėra pagrįsti, nes kiekvieno konkretaus užsieniečio situacija paprastai yra unikali.

Teisminės veiklos apžvalga

Žvelgiant į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencinę veiklą, matyti, kad Teismui pri skirtų bylų ir nagrinėjamų temų įvairovė yra išskirtinė. 2024 m. Teismas nagrinėjo administracinius ginčus, susijusius su pagrindinių teisių klausimais, turinčiais reikšmės tiek visuomenės nariams, tiek įmonėms. Išnagrinėtos bylos apima socialinės apsaugos, mokesčių, konkurencijos, švietimo sritis, taip pat užsieniečių teisinės padėties klausimus. Be to, buvo gauta bylų, susijusių su finansų teise, asmens duomenų apsauga ir, kaip įprasta, valstybės tarnyba.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nagrinėjami ginčai pasižymi nuolatiniais pokyčiais – keičiasi ne tik nagrinėjamų klausimų pobūdis, bet ir teisinė aplinka. Teisinio reguliavimo pokyčiai atspindi teisėkūros raidą, siekiant užtikrinti visuomenės ir ekonomikos poreikius, taip pat – platesnį geopolitinį kontekstą. Didelę įtaką nacionalinės jurisprudencijos formavimui daro ir Europos teisė – Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo plėtojama praktika. Todėl kiekviena išnagrinėta byla prisideda prie dinamiškos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencijos kūrimo. 2024 m. šis procesas nebuvo išimtis: Teismas ne tik nagrinėjo naujus klausimus, bet ir nustatė gaires besiplėtojančių sričių ginčams.

2024 metų Teismo sprendimuose išryškėjo kelios svarbios jurisprudencijos tendencijos.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimai dėl rinkimų skaidrumo ir konstitucinių vertybių apsaugos

2024-ieji buvo išskirtiniai rinkimų metai – daugiau nei 60 valstybių rinkėjai ėjo prie balsadėžių. Lietuvoje vyko Europos Parlamento, Respublikos

Prezidento ir Seimo rinkimai. Dėl to Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo nemažai ginčų, susijusių su rinkimų organizavimu, vykdymu ir kitais Rinkimų kodekso reikalavimais, tokiais kaip parašų rinkimas ar kandidatų registracija. Rinkimų kodeksas nustato, kad skundai turi būti išnagrinėti per 3 dienas, todėl šie klausimai buvo sprendžiami itin skubiai. Kaip ir kitur Europoje, rinkimai kėlė teisinių iššūkių, susijusių su rinkimų proceso skaidrumo užtikrinimu, kandidatų sąžininga konkurencija ir rinkėjams reikšmingos informacijos apie juos viešumu. Vienas iš plačiai aptariamų atvejų buvo kandidato į Respublikos Prezidentus rinkimų programos turinio vertinimas. Teismas pabrėžė, kad rinkimų programa, finansuojama valstybės lėšomis, turi būti parengta korektiškai, nepažeisti konstitucinių vertybių, neginčyti Lietuvos geopolitinės krypties ar narystės ES ir Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje (NATO) (administracinė byla Nr. [eR-50-629/2024](#)). Kitas svarbus LVAT nagrinėtas klausimas – kandidatų, buvusių SSRS Valstybės saugumo komiteto (KGB) kadrinių darbuotojų, pripažinimas „sąmoningai bendradarbiavusiais“ su sovietinėmis specialiosiomis tarnybomis. Teismas aiškino šios sąvokos turinį, remdamasis Konstitucinio Teismo doktrina bei nacionalinio saugumo teisės aktais (administracinė byla Nr. [R-16-463/2024](#)).

Migracijos teisės ginčai nacionalinio saugumo grėsmių kontekste

Kaip ir pastaruosius kelerius metus, didžiausią 2024 metų Teisme išnagrinėtų bylų dalį sudarė ginčai, susiję su užsieniečių teisine padėtimi. Nors šiais metais nuosekliai mažėjo bylų, kuriose buvo sprendžiami klausimai dėl užsieniečių sulaikymo ir alternatyvių sulaikymo priemonių taikymo, pastarojo laikotarpio geopolitinė situacija ir su ja susiję teisės aktų pakeitimai lėmė reikšmingą migracijos teisės

ginčų skaičiaus augimą, taip pat ir tarptautinės teisės aiškinimo sunkumus (žr., pavyzdžiui, administracinę bylą Nr. *eA-1670-575/2024*), kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą).

Grėsmių nacionaliniam saugumui kontekste ypatingą reikšmę turėjo išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas byloje, kurioje buvo nagrinėjamas ilgalaikio gyventojų statusą turinčių asmenų apsaugos klausimas. Teismas akcentavo, kad trečiosios šalies piliečiai, įgiję ilgalaikio gyventojų statusą ir gimę Lietuvoje, gali turėti stipresnį teisinį statusą nei kiti ilgalaikio gyventojų statusą turintys užsieniečiai. Tačiau net ir šiems asmenims, jei jie kelia grėsmę nacionaliniam saugumui, leidimas nuolat gyventi gali būti panaikintas. Teismas pabrėžė būtinybę atlikti kruopštų ir individualizuotą asmens vertinimą, atsižvelgiant į visas aplinkybes, įskaitant ryšius su Rusija (administracinė byla Nr. *eA-1304-968/2024*).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo ir Konstitucinio Teismo dialogas dėl konstitucinių klausimų ir e-teisingumo

2024 m. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas palaikė intensyvų dialogą su kitais teismais, ypač su Lietuvos Respublikos Konstituciniu Teismu. Šešiose administracinėse bylose buvo pateikti kreipimaisi į Konstitucinį Teismą, prašant ištirti reglamentavimo konstitucingumą reikšmingose srityse, tokiose kaip lobistinė veikla, paramos ir labdaros fondų veikla, farmacija, rinkimai, asmens pavardžių rašymas bei e-teisingumas. Nors pagal tris LVAT pateiktus prašymus Konstitucinis Teismas nusprendė nepradėti konstitucinės justicijos bylą, administracinis teismas išlieka aktyvus, formuodamas teisminę praktiką ir užtikrindamas konstitucinių vertybių apsaugą administraciniuose ginčiuose.

Šioje srityje ypatingą dėmesį verta skirti su e-teisingumu susijusiam kreipimuisi, pateiktam nagrinėjant asmens prašymą atnaujinti užbaigtą bylą, grindžiamą netinkamu procesinių dokumentų įteikimu. Asmuo teigė, kad jis nebuvo tinkamai

informuotas apie pirmosios instancijos teisme vykstantį administracinį procesą ir jam nebuvo suteikta galimybė veiksmingai ginti savo teises, nes procesiniai dokumentai buvo siunčiami tik per elektroninę sistemą (EPP). LVAT pabrėžė, kad tinkamas asmenų informavimas apie teisminį procesą yra būtinas, siekiant užtikrinti jų teisę į teisminę gynybą. Šie argumentai sudarė pagrindą Konstituciniame Teisme kvestionuoti Administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatą, kuri nesuteikė galimybės užbaigtoje byloje ištaisyti esminę proceso teisės normų taikymo klaidą, nors tokia galimybė dėl materialiosios teisės klaidų taisymo buvo nustatyta jau ilgą laiką (administracinė byla Nr. *eP-1-502/2024*). 2024 m. lapkričio 7 d. Konstitucinis Teismas, išnagrinėjęs Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą, pripažino, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo 156 straipsnio 2 dalies nuostatos, pagal kurias nėra galimybės atnaujinti administracinės bylos proceso, užbaigto įsiteisėjusiu teismo sprendimu, kai byla buvo nagrinėta nesant proceso dalyvio ir šis neturėjo galimybės skųsti priimto sprendimo, prieštarauja Konstitucijai.

Sėkmingas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bendradarbiavimas su Europos Sąjungos Teisingumo Teismu

Sėkmingai tęsiama laikytinas ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bendradarbiavimas su Europos Sąjungos Teisingumo Teismu. Nuo Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui buvo pavesta pareiga kreiptis į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją prašant prejudicinio sprendimo dėl Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo, ir šią pareigą LVAT aktyviai įgyvendina. Per šį laikotarpį Teismas sukaupe ypatingą patirtį – 2024 m. LVAT pateikė 50-ąjį kreipimąsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Apžvelgiamais metais pateikti penki prašymai išaiškinti ES teisę. Atsižvelgus į dažniausiai nagrinėtas ginčų kategorijas, nenuostabu,

kad net trys kreipimaisi buvo susiję su užsieniečių teisine padėtimi Lietuvoje. Vis dėlto, nuolat kintant teisei aplinkai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiami spęsti klausimai, kylantys ir besiplėtojančiose srityse. Iš jų išsiskiria lošimų priežiūros (administracinė byla Nr. **A-84-415/2024**) ir finansų rinkų priežiūros (administracinė byla Nr. **eA-128-822/2024**) klausimai. Be to, 2024 m. galutinai išspręstos trys LVAT bylos konkurencijos ir finansų srityse, taikant sugrįžusius ESTT išaiškinimus.

Kaip ir kiekvienais metais, šiame skyriuje toliau apžvelgiamos pagrindinės teismų praktikos raidos tendencijos pagal suskirstytas sritis – norminių administracinių aktų teisėtumo, socialinės apsaugos, užsieniečių teisinės padėties, aplinkos apsaugos, mokesčių, konkurencijos, asmens duomenų apsaugos ir kt.

Teisėkūra

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra viešintelė ir galutinė instancija, nagrinėjanti bylas dėl norminių administracinių aktų, kuriuos priėmė centriniai valstybinio administravimo subjektai, teisėtumo. Kreiptis į administracinę teisimą prašydami išsiaiškinti, ar norminis administracinis aktas yra teisėtas, turi teisę Seimo nariai, Seimo kontrolieriai, žvalgybos kontrolieriai, vaiko teisių apsaugos kontrolierius, lygių galimybių kontrolierius, valstybės kontrolierius, bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai, prokurorai ir profesinės savivaldos asociacijos, įsteigtos pagal įstatymą vykdyti viešąsias funkcijas, bei suinteresuota visuomenė aplinkos apsaugos srityje.

2024 m. Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme gauta **10 prašymų** išsiaiškinti norminių administracinių teisės aktų teisėtumą švietimo, energetikos, sveikatos apsaugos, finansų teisės ir kitose srityse. Dauguma prašymų buvo priimti, tačiau dviem atvejais Teismas atsisakė priimti gautus prašymus. Pirmu atveju Seimo narys, siekęs ginčyti mokyklos klasių jungimo nuostatas, iš esmės kvestionavo Vyriausybės nutarimo teisėtumą, kurio vertinimas priklauso ne administracinių teismų,

o Konstitucinio Teismo jurisdikcijai (administracinė byla Nr. [eI-14-1047/2024](#)). Antruoju atveju Seimo nario ginčytas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas, kuriuo buvo patvirtintas mokyklų sąrašas mokymo lėšų paskirstymui ir į jį neįtraukta mokykla, neturėjusi nustatyto mokinių skaičiaus, nebuvo norminis administracinis aktas, todėl šis aktas negalėjo būti nagrinėjamas administraciniame teisme (administracinė byla Nr. [eI-17-502/2024](#)).

Nepaisant plačios asmenų, turinčių teisę kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, grupės 2024 m. daugiausia prašymų buvo gauta iš Seimo narių – pateikti 6 pareiškimai. Ta pati tendencija pastebima ir nagrinėjant 2024 m. užbaigtas normines administracines bylas – net 8 iš 9 norminių bylų buvo inicijuotos Seimo narių. Be to, 2024 m. keturias normines bylas inicijavo patys teismai, nagrinėdami konkrečius ginčus. Reikšminga yra ir tai, kad 2024 m. pirmą kartą Lietuvos Aukščiausiasis Teismas kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su prašymu išsiaiškinti norminio administracinio akto, susijusio su moterų pavardžių rašymu, teisėtumą.

Išnagrinėtų norminių administracinių bylų sprendimai apima plačią viešosios teisės reglamentuojamų sričių įvairovę, įskaitant viešojo sektoriaus pertvarkas, tautinių mažumų, švietimo, sveikatos apsaugos, energetikos ir kitus teisėtumo klausimus. 2024 m. Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme išnagrinėta **11 norminių administracinių bylų**. Tik vienas ginčijamas norminis administracinis aktas pripažintas prieštaraujančiu aukštesnės galios teisės aktams (administracinė byla Nr. *I-3-415/2024*).

Pareigūnų kelionių išlaidų kompensavimo trūkumai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nustatė, kad Vidaus reikalų ministerija neužtikrino teisingo pareigūnų kelionių, patiriamų naudojant asmeninius automobilius, kompensavimo, nes nustatytas kompensacijos dydis ir tvarka neatitiko objektyvių išlaidų, kurias pareigūnai patiria dėl nuolatinio kuro kainų svyravimo ir didelių atstumų tarp tarnybos vietos ir pareigūnų gyvenamosios vietos. Todėl ministerijos patvirtinta tvarka pripažinta prieštaraujančia aukštesnės galios teisės aktams.

Administracinė byla Nr. I-3-415/2024

Atsinaujinančių išteklių energetika

LVAT nepatvirtino Seimo nario abejonės, kad leistinos generuoti galios rezervavimo ribojimai hibridinėms elektrinėms, sudarytoms iš saulės ir vėjo elektrinių, yra neteisėti. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos patvirtinta tvarka buvo pripažinta objektyviai nulemta ribotu perdavimo tinklų pralaidumu ir siekiu išvengti elektros tinklo perkrovų.

Administracinė byla Nr. eI-2-968/2024

Rinkimai ir tautinių mažumų teisės

LVAT konstatavo, kad Vyriausioji rinkimų komisija, sudarydama rinkimų apygardas, nepažeidė

lenkų tautinės mažumos interesų. Nustatyta, kad siekiant užtikrinti tolygų rinkėjų pasiskirstymą, keturios rinkimų apygardos buvo sudarytos atlikus išsamias derinimo procedūras bei atsižvelgus į gyventojų sudėtį, *inter alia* lenkų tautinės mažumos interesus.

Administracinė byla Nr. I-11-629/2024

Švietimas ir tėvų teisė auklėti savo vaikus

LVAT nepatvirtino Seimo narių abejonių dėl Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos teisėtumo. Švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtinta Gyvenimo įgūdžių bendroji programa neriboja tėvų teisės auklėti vaikus pagal savo religinius ir dorovinius įsitikinimus.

Administracinė byla Nr. I-6-525/2024

Sveikatos centrų steigimas savivaldybėse

LVAT pripažino, kad sveikatos apsaugos ministras galėjo numatyti papildomą finansavimą savivaldybėms, kurios steigia sveikatos centrus struktūrinio bendradarbiavimo pagrindu, nes tai objektyviai pagrįsta didesniais steigimo kaštais ir siekiama teigiamų tikslų sveikatos apsaugos sistemos modernizavimui.

Administracinė byla Nr. eI-9-602/2024

Griežtesnių kvapo koncentracijos ore reikalavimų įsigaliojimas

Teisinis reguliavimas, kuriuo sveikatos apsaugos ministras dvejiems metams atidėjo teisinio reguliavimo, nuo 8 europinių kvapo vienetų iki 5 europinių kvapo vienetų sumažinančio didžiausią leidžiamą kvapo koncentracijos ribinę vertę gyvenamosios aplinkos ore, įsigaliojimą teisėkūros proceso ir lygiateisiškumo principo aspektais pripažintas teisėtu. Atidedant teisinio reguliavimo įsigaliojimą buvo

aiškiai nurodyti konkretūs veiksniai ir kriterijai, leidžiantys ūkio subjektams prisitaikyti prie naujų reikalavimų, taip užtikrinant konstitucinius teisėkūros principus.

Administracinė byla Nr. I-5-822/2024

COVID-19 pandemijos padariniai

Teismas pripažino, kad reaguodama į naują ir sunkiai prognozuojamą COVID-19 ligos situaciją, siekdama užtikrinti pradėtų vykdyti projektų tęstinumą bei tinkamą lėšų panaudojimą, Vidaus reikalų ministerija galėjo atitinkamai pakeisti su ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo trukme susijusį reglamentavimą. Paramos gavėjai negalėjo įgyti teisėto lūkesčio, kad visa ekstremalios situacijos trukmė bus neįskaityta į projektų vykdymo laikotarpį, nepaisant to, ar šiuo laikotarpiu egzistavo objektyvios kliūtys konkreitiems projektams bei jų veikloms vykdyti.

Administracinė byla Nr. eI-8-822/2024

Klaidų turto vertinimo ataskaitoje taisymas

Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktorius teisėtai nustatė pareiškėjų, galinčių teikti paklausimus dėl turto vertinimo ataskaitų teisingumo, ratą. Pagal teisėta pripažintą tvarką, paklausimus dėl turto vertinimo ataskaitos teisingumo gali teikti tik ribotas pareiškėjų ratas – vertinimo užsakovas, turto savininkas, viešojo administravimo subjektas arba teismas, įpareigojęs atlikti vertinimą. Ši norminė byla buvo inicijuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, kilus abejonėms dėl bendrovės pateikto reikalavimo panaikinti priežiūros institucijos atsisakymą peržiūrėti turto vertinimo ataskaitą. Bendrovė teigė, kad ataskaitoje reikšmingai skyrėsi valstybinės žemės sklypo, esančio prie Vilniaus autobusų ir geležinkelio stočių, vertė, palyginti su vėliau parengta ataskaita.

Teismas atkreipė dėmesį, kad verslo subjektas, kuris nedalyvavo sandoriuose dėl sklypo perleidimo ir nėra viešąjį interesą ginantis subjektas, negali tiesiogiai inicijuoti turto vertinimo ataskaitų peržiūros pagal nustatytą tvarką. Tačiau, kilus ginčui, suinteresuotieji asmenys turi teisę kreiptis į teismą, kad šis įpareigotų priežiūros instituciją pateikti išvadą dėl vertinimo ataskaitos atitikties įstatymo reikalavimams.

Administracinė byla Nr. eI-15-821/2024

Teritorijos užstatymas dujotiekio zonoje

Energetikos ministras turėjo teisę reglamentuoti greta magistralinio dujotiekio vamzdynų esančių teritorijų saugumo bei užstatymo reikalavimus (priskyrimą vietovės klasėms), įskaitant diferencijuotus reikalavimus iki 2006 m. gruodžio 1 d. baigtų statyti vamzdynų teritorijoms, remiantis jų pavojingumo ir rizikos laipsniu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas patvirtino, kad tokia tvarka neprieštarauja teisinės valstybės principui, nes užtikrina žmonių saugumą.

Administracinė byla Nr. I-7-662/2024

Norminių administracinių bylų nutraukimas

Norminės administracinės bylos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energetika ir finansinės paramos teikimu, buvo nutrauktos, nes Seimo narių ginčyti norminiai administraciniai aktai nebegaliojo, o administraciniai teismai, nesant konkretaus individualaus administracinio ginčo, netiria nebegaliojančių teisės aktų teisėtumo.

Administracinė byla Nr. eI-1-1188/2024

Administracinė byla Nr. eI-4-556/2024

Rinkimai

Lietuvoje 2024 metais vyko treji rinkimai – Europos Parlamento, Respublikos Prezidento ir Seimo. Šiuo laikotarpiu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas gavo daugiau nei 70 skundų dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ar neveikimo.

Kandidatų bendradarbiavimas su SSRS specialiosiomis tarnybomis turi būti viešai atskleidžiamas rinkimuose

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo klausimą dėl kandidatų, buvusių SSRS Valstybės saugumo komiteto darbuotojų, pripažinimo „sąmoningai bendradarbiavusiais su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis“. Teismas pabrėžė,

kad asmenys, dirbę šiose struktūrose sąmoningai ir savo noru, laikytini bendradarbiavusiais su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis Rinkimų kodekso 76 straipsnio 1 dalies 11 punkto prasme. Jų pareiga buvo atskleisti šį faktą, nes jo nuslėpimas gali turėti įtakos rinkėjo sprendimui. Tokie pažeidimai gali lemti kandidato registracijos panaikinimą. Aplinkybė, kad asmuo kandidato biografijos grafoje „Darbo patirtis“ nurodo jo darbovietę buvus Valstybės saugumo komitetą bei jame eitas pareigas, neatleidžia kandidato nuo pareigos atskirai išviešinti faktą apie savo sąmoningą bendradarbiavimą su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis.

2024 m. rugsėjo 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eR-50-629/2024

Prezidento rinkimų programa negali prieštarauti Lietuvos konstitucinėms vertybėms ir tarptautiniams įsipareigojimams

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo bylą dėl kandidato į Prezidentus pateiktos rinkimų programos, akcentuodamas, kad programoje turi būti laikomasi konstitucinių vertybių ir geopolitinės krypties, o kritika valdžios institucijoms turi būti korektiška. Programa negali prieštarauti tokioms vertybėms kaip Lietuvos narystė Europos Sąjungoje ir Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje bei menkinti priimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdymą.

2024 m. balandžio 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-16-463/2024

Rinkimų stebėjimas – svarbi gerosios rinkimų praktikos dalis

Sprenddamas rinkimų stebėtojo pateiktą skundą dėl Europos Parlamento rinkimų, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pabrėžė, kad rinkimų stebėjimas yra svarbi gerosios rinkimų praktikos dalis, užtikrinanti rinkimų skaidrumą ir teisingumą. Tai veiksmingas būdas įtraukti piliečius į rinkimų procesą ir gerinti visuomenės pasitikėjimą rinkimais. Teismas pažymėjo, kad stebėtojams turi būti suteikta kuo platesnė galimybė dalyvauti rinkimų procese, tačiau jų teisės ir pareigos yra susijusios su konkrečiomis rinkimų komisijomis ir apygardomis, kuriose jie veikia. Rinkimų stebėtojo veikla, atsižvelgiant į rinkimų proceso ypatumus, skaidrumą ir tiesioginio balsavimo principus, yra lokali ir, svarbiausia, betarpiška. Tai reiškia, kad stebėtojai turi tiesiogiai dalyvauti rinkimų procese vietoje, stebėdami tam tikras rinkimų komisijas ir apygardas.

2024 m. spalio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R-55-415/2024

Socialinė ir sveikatos apsauga

Sveikatos ir socialinės apsaugos srityse kylantys ginčai dažnai susiję su pacientų teisėmis, paslaugų priėmimu, socialinėmis garantijomis bei atsakomybe už teisės aktų pažeidimus. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas šios srities bylas, siekia užtikrinti teisingą pusiausvyrą tarp viešojo intereso ir individualių asmenų teisių, atsižvelgdamas į skirtingų žmonių poreikius ir socialines aplinkybes.

Ligoninė pagrįstai įpareigota grąžinti pacientei 260 Eur priemoką už operaciją

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė pacientės teises, pripažindamas, kad pacientei pagrįstai grąžinta 260 Eur priemoka, sumokėta už atliktą operaciją. Respublikinė Panevėžio ligoninė nesuteikė tinkamos informacijos pacientei. Ji nebuvo aiškiai ir pasirašytinai supažindinta su skirtumais tarp nemokamų ir brangesnių paslaugų, taip pat nesuprato, kokios paslaugos apmokamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo. Be to,

pacientė nebuvo tinkamai informuota apie galimybę gauti paslaugas be priemokos. Dėl šių priežasčių ligoninės prieštaravimai dėl priemokos grąžinimo buvo atmesti.

2024 m. vasario 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-265-525/2024

Vėlavimas teikti greitąją medicinos pagalbą – nepateisinamas

Paciento teisės buvo apgintos Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui konstatavus, kad sveikatos priežiūros institucija pagrįstai nustatė, jog Varėnos poliklinikoje pacientui buvo teikiamos paslaugos, pažeidžiant teisės aktų ir vidaus dokumentų reikalavimus. Slaugytoja neįrašė paciento vartotų medikamentų, nenurodė tikslaus skausmo pradžios laiko ir neužtikrino, jog pacientas parašu patvirtintų sutikimą vykti į ligoninę. Be to, greitosios medicinos pagalbos brigada atvyko per 48 minutes, nors siekiama, kad paslaugos būtų suteikiamos per

15 minučių mieste ir 25 minutes kaime gyvybei grėsmingais atvejais.

2024 m. vasario 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-129-602/2024

Mažos pajamos nepateisina pensijų kaupimo nutraukimo

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nustatė, kad pareiškėjas nepateikė pakankamų įrodymų apie svarbias priežastis, kurios pateisintų pensijų kaupimo nutraukimą. Jo argumentas apie mažas pajamas nebuvo laikomas pakankama priežastimi Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2024 m. kovo 7 d. nutarimo kontekste. Todėl pareiškėjo prašymas nutraukti jo dalyvavimą pensijų kaupime netenkintas.

2024 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-333-602/2024

Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo įgūdžių atestavimas turi būti vykdomas tik kontaktiniu būdu

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro įpareigojimą pareiškėjui užtikrinti privalomąją pirmosios pagalbos įgūdžių tikrinimą ir vertinimą, atestuojamiems asmenims atliekant praktines užduotis kontaktiniu būdu, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino teisėtu. Teismas konstatavo, kad sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintas aprašas, reglamentuojantis privalomųjų pirmosios pagalbos mokymų ir atestavimo tvarką, nenumatė privalomojo pirmosios pagalbos mokymo įgūdžių atestavimo vykdymo nuotoliniu būdu. Todėl pareiškėjas negalėjo šių mokymų organizuoti nuotoliniu būdu savo internetinėje svetainėje.

2024 m. liepos 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-190-789/2024

Už ilgalaikius darbo teisės pažeidimus tarptautinių pervežimų bendrovei pagrįstai taikyta sankcija

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nusprendė nemažinti bendrovei už nelegalų darbą skirtos 7 200 Eur baudos. Bendrovė padarė vieną sunkiausių darbo teisės pažeidimų – ilgą laiką net 8 vairuotojai, dirbę pavojingą tarptautinių pervežimų darbą, neturėjo jokių socialinių garantijų. Be to, per šį laikotarpį bendrovė visiškai nemokėjo mokesčių valstybei.

2024 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-711-815/2024

Darbdaviui, nesudariusiam darbo sutarčių dėl šokėjų veiklos naktiniame klube, pagrįstai taikyta atsakomybė už nelegalų darbą

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino, kad nors bendrovė su šokėjomis buvo sudariusi vadinamąsias autorines sutartis, iš esmės tarp jų egzistavo darbo teisiniai santykiai. Šokėjos nuolat vykdė konkrečią darbo funkciją – šoko bendrovės naudai ir už tai gaudavo pastovų atlygį. Jų veiklai buvo taikoma kontrolė, būdinga darbo santykiams. Teismas pabrėžė, kad nelegalaus darbo požymiai atsiranda tuomet, kai darbuotojai dirba pavaldūs darbdaviui, tačiau nėra sudaromos darbo sutartys ar pranešama „Sodrai“. Atsižvelgus į sudarytas sutartis, šokėjų paaiškinimus bei jų veiklos pobūdį, Teismas konstatavo, kad tai buvo darbo santykiai, o ne civiliniai santykiai. Šiomis aplinkybėmis bendrovei pagrįstai skirta 4 340 Eur bauda.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-142-463/2024

Švietimas

Švietimas, kaip esminis visuomenės pažangos veiksnys, yra nuolat besivystanti sritis, kurioje teisiniai iššūkiai ir ginčai tiesiogiai paveikia didelę visuomenės dalį. 2024 metais buvo nagrinėjami administraciniai ginčai, susiję su tėvų teisėmis auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus, neformaliojo ugdymo finansavimo klausimais, tarptautinių mokyklų darbuotojų pareiga mokėti lietuvių kalbą, akademinės etikos pažeidimais ir profesinių kvalifikacijų pripažinimo klausimais.

Gyvenimo įgūdžių bendroji programa neriboja tėvų teisės auklėti vaikus pagal savo religinius ir dorovinius įsitikinimus

Administracinėje byloje pagal Seimo narių pareiškimą buvo tiriama švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintos Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos atitiktis Konstitucijos nuostatai,

kad tėvai ir globėjai nevaržomi rūpinasi vaikų religiniu ir doroviniu auklėjimu pagal savo įsitikinimus. Teismas nenustatė prieštaravimo ir pabrėžė, jog šios programos įgyvendinimas valstybinėse mokyklose nekeičia tėvų auklėjimo pagal savo įsitikinimus namuose, o mokyklose suteikiama informacija nesuvaržo jų pasirinkimų ugdant vaikus.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. gegužės 29 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-6-525/2024

Ar tarptautinės mokyklos darbuotojams privaloma mokėti lietuvių kalbą?

Teismui nagrinėjant bylą, kurioje privati tarptautinė mokykla ginčijo Valstybinės kalbos inspekcijos reikalavimą, kad jos mokytojai ir administracijos darbuotojai privalo mokėti lietuvių kalbą, iškilo klausimas dėl valstybinės kalbos vartojimo

ir laisvo paslaugų teikimo ES suderinamumo. Kilus abejonių dėl tokio reikalavimo atitikties Europos Sąjungos teisei, Teismas kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, siekdamas išsiaiškinti, ar reikalavimas mokėti valstybinę kalbą, taikomas be jokių išimčių privačiose tarptautinėse mokyklose dirbantiems mokytojams ir administracijos darbuotojams Lietuvoje neprieštarauja ES teisės aktams.

2024 m. sausio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-178-415/2024

Teismas panaikino Vilniaus savivaldybės sprendimus – futbolo ir krepšinio meistriško ugdymo programos vėl turi galimybę gauti finansavimą

Teismas toliau formavo praktiką dėl mokymo lėšų paskirstymo teisingumo. Po to, kai Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinta mokymo lėšų skirstymo tvarka, neleidusi skirti lėšų nevalstybinėms mokykloms, buvo pripažinta prieštaraujanti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, Teismas neteisėtai pripažino Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimus, kuriais atsiskyta akredituoti formalųjį švietimą papildančias futbolo bei krepšinio programas ir skirti mokymo lėšas šias programas lankantiems mokiniams.

2024 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1495-602/2024, 2024 m. spalio 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-89-789/2024

Užsieniečių teisinė padėtis

2024 metais Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kaip ir pastaruosius kelerius metus, daugiau siai nagrinėjo bylas, susijusias su trečiųjų šalių piliečių teisine padėtimi – jos sudarė net 40 proc. visų išnagrinėtų bylų. Nors bylų, susijusių su užsieniečių sulaikymu ir alternatyviomis sulaikymui priemonėmis, skaičius mažėjo, geopolitinės situacijos pokyčiai ir dėl jų priimti reglamentavimo pakeitimai lėmė reikšmingą ginčų skaičiaus augimą dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo į Lietuvos teritoriją, leidimų gyventi išdavimo ar atnaujinimo, taip pat draudimo atvykti į Lietuvą ir Europos Sąjungą bei su tuo susijusių klausimų.

Migracijos departamentas turi pareigą įvertinti į SIS II įvedamų perspėjimų atitiktį proporcingumo principui

2024 metais Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija nagrinėjo bylą,

kurioje buvo sprendžiama dėl Migracijos departamento sprendimų įtraukti perspėjimus dėl draudimo trečiosios šalies piliečiams atvykti į Šengeno zoną į antrosios kartos Šengeno informacinę sistemą (SIS II). Teismas konstatavo, kad sprendimas dėl draudimo atvykti į Lietuvą neturi tapti automatišku pagrindu įvesti perspėjimą į SIS II, nes būtina įvertinti proporcingumo principą, kuris užtikrina subalansuotą nacionalinio saugumo tikslų ir asmens teisių ribojimo santykį. LVAT pažymėjo, kad Migracijos departamentas neįvykdė pareigos tinkamai įvertinti kiekvienos situacijos proporcingumą, todėl sprendimai buvo pripažinti neteisėtais.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1044-789/2024

2024 m. kovo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1229-492/2024

Ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi Lietuvoje gali būti panaikintas, jei jo keliamą grėsmę valstybės saugumui pagrindžia išsamus tyrimas

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija išnagrinėjo ginčą dėl trečiosios šalies piliečio, gimusio ir gyvenusio Lietuvoje, leidimo nuolat gyventi panaikinimo, grindžiamo grėsme valstybės saugumui. Teismas pabrėžė, kad trečiosios šalies piliečiui, gimusiam Lietuvoje ir gyvenusiam joje didžiąją gyvenimo dalį, suteikiama didesnė teisinė apsauga, tačiau grėsmė nacionaliniam saugumui gali lemti leidimo panaikinimą. LVAT akcentavo, kad Migracijos departamentas turi atlikti išsamų ir individualizuotą asmens situacijos vertinimą, o Valstybės saugumo departamentas privalo pateikti išsamią išvadą apie asmens keliamą grėsmę. Kadangi Valstybės saugumo departamentas atliko nepakankamą tyrimą, LVAT panaikino Migracijos departamento sprendimus ir nurodė atlikti nuodugnesnį vertinimą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1304-968/2024

Teismas pateikė išaiškinimą dėl Ribojamųjų priemonių įstatymo taikymo Rusijos piliečiams, siekiantiems pratęsti leidimą gyventi Lietuvoje

Teismas išnagrinėjo bylą dėl Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo nuostatų, pagal kurias sustabdomas Rusijos piliečių prašymų išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje priėmimas, taikymo. Teismas išaiškino, kad užsieniečių teisinė situacija dėl leidimo gyventi Lietuvoje pratęsimo pagal šį įstatymą skiriasi priklausomai nuo to, ar asmuo jau turėjo leidimą gyventi Lietuvoje, ar tik norėjo jį gauti. Teismas pripažino, kad asmens, turinčio šeiminių ryšių su Lietuvos piliečiu ir prašančio pratęsti leidimą gyventi, situacija nėra tipinė ir negali būti vertinama pagal įstatymo bendrąsias nuostatas. Todėl LVAT

panaikino Migracijos departamento sprendimą atsakyti priimti prašymą pratęsti leidimą.

2024 m. liepos 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1745-1188/2024

Migracijos departamento sprendimai dėl grėsmės nacionaliniam saugumui neproporcingai paveikė šeimos, auginančios mažamečius vaikus, interesus

Teismas, išnagrinėjęs Migracijos departamento sprendimus, kuriuose pareiškėjos keliami grėsmė nacionaliniam saugumui buvo pagrįsta jos ankstesniu darbu bankuose, susijusiuose su Rusijos ir Baltarusijos vyriausybėmis, nusprendė, kad sprendimai yra neproporcingi. Nustatyta, kad grėsmės tikimybė dėl jos veiklos yra mažesnė už neigiamus padarinius, kurie kyla šeimoje augančių mažamečių vaikų interesams. Atsižvelgęs į tai, teismas panaikino ginčijamus sprendimus ir įpareigojo Migracijos departamentą iš naujo nagrinėti pareiškėjos prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje.

2024 m. rugsėjo 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2190-968/2024

Teisė būti išklaustyti turi būti taikoma subalansuotai, užtikrinant tiek asmens teisę teikti paaiškinimus, tiek valstybės pareigą kovoti su neteisėta imigracija

Nagrinėtoje byloje buvo nustatyta, kad pareiškėjas pažeidė įstatymuose nustatytas prievoles, nes nesilaikė laikino leidimo gyventi Lietuvoje, išduoto darbo pagrindu, sąlygų. Dėl to Migracijos departamento sprendimas dėl leidimo laikinai gyventi panaikinimo buvo teisėtas. Teismas pripažino, kad pareiškėjas neturėjo galimybės pateikti paaiškinimų prieš priimant sprendimą, tačiau tai neturėjo įtakos galutiniam sprendimui, nes pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, kurie būtų galėję pakeisti sprendimo

turinį. LVAT pabrėžė, jog teisė būti išklausytam prieš priimant sprendimą panaikinti leidimą gyventi turi būti įgyvendinama, paisant pusiausvyros tarp suinteresuotojo asmens teisės būti išklausytam prieš priimant jam nepalankų sprendimą ir kompetentingų valstybės institucijų pareigos kovoti su neteisėta imigracija, ir negali būti naudojama kaip priemonė, pagal kurią administracinė procedūra būtų nepagrįstai apsunkinama.

2024 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2417-415/2024

Migracijos departamentui suteikta diskrecijos teisė, bet ne pareiga nagrinėti prieglobsčio prašymą, kai pagal Dublino reglamentą už jį atsako kita valstybės narė

2024 m. teismo jurisprudenciją papildė išaiškinimas dėl Dublino reglamento, nustatant, kad Migracijos departamentas turi teisę, bet ne pareigą nagrinėti užsieniečio prašymą dėl prieglobsčio suteikimo, net jei už tai atsako kita valstybės narė. Teismas pabrėžė, jog, vertinant tokius prašymus, svarbu atsižvelgti į šeimos ir socialinius ryšius Lietuvoje bei kitas humanitarines priežastis. Nagrinėtu atveju tokių aplinkybių nenustatyta, todėl Migracijos departamento sprendimas, kuriuo užsieniečio teisinės padėties klausimai buvo perduoti spręsti Lenkijos Respublikai, buvo pripažintas teisėtu.

2024 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2458-415/2024

Aplinkos apsauga

2024 metais Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo bylas, kuriose daugiausia dėmesio skirta atliekų tvarkymui ir aplinkos taršai, taip pat poveikio aplinkai vertinimui, racionaliam gamtos išteklių naudojimui bei žalos gamtai atlyginimui. Ši įvairovė byloja apie kompleksinį požiūrį į aplinkosaugos teisės taikymą ir didelį dėmesį institucijų prevenciniam vaidmeniui gamtos išsaugojimo srityje. Teismų praktikoje akcentuojama, kad plėtojant ūkinę veiklą būtina paisyti Konstitucijoje įtvirtintų teisinių ir ekologinių vertybių pusiausvyros.

Nelegaliame sandėlyje laikomos pavojingos atliekos turi būti tinkamai sutvarkytos

Šioje byloje ginčytas Aplinkos apsaugos departamento privalomasis nurodymas, kuriuo bendrovė

įpareigota sutvarkyti pavojingas atliekas – 40 tonų ėsdinimo (druskos) rūgščių, t. y. jas perduoti atliekų tvarkytojams, turintiems teisę tvarkyti pavojingas atliekas. Nustatyta, kad nelegaliame sandėlyje rastos pavojingos atliekos (ėsdinimo rūgštys) priklauso bendrovei, kaip atliekų turėtojai, todėl jai išlieka atsakomybė už netinkamai perduotų pavojingų atliekų sutvarkymą.

2024 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2110-624/2024

Teismas įpareigojo perduoti netinkamą transporto priemonę atliekų tvarkytojui

Aplinkos apsaugos departamentas pagrįstai įpareigojo atsakovą įvykdyti privalomajame nurodyme nustatytą reikalavimą – perduoti eksploatuoti

netinkamą transporto priemonę atliekų tvarkytojui, turinčiam teisę tvarkyti tokias atliekas. Nors atsakovas teigė, jog negali įvykdyti šio reikalavimo, kadangi transporto priemonė jam nepriklauso, tačiau byloje esantys įrodymai patvirtino, kad tai buvo tas pats automobilis, kurį atsakovas įsigijo aukcione. Todėl atsakovas įpareigotas per vieną mėnesį įvykdyti Aplinkos apsaugos departamento privalomąjį nurodymą.

2024 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-161-556/2024

Teismas atmetė AB „Grigeo Klaipėda“ prašymą dėl pakartotinio poveikio Kuršių marioms vertinimo

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl AB „Grigeo Klaipėda“ prašymo atlikti bendrovės vykdytos veiklos poveikio Kuršių marių vandens būklei pakartotinį vertinimą. Teismas išaiškino, kad teisės aktai nenustato Aplinkos apsaugos agentūrai pareigos atlikti pakartotinį neigiamo poveikio aplinkai bei kitiems aplinkos komponentams reikšmingumo vertinimą, o toks vertinimas atliekamas pagal Aplinkos apsaugos departamento kreipimąsi, ne savarankiškai. Aplinkos apsaugos departamentas pripažintas kompetentinga institucija priimti sprendimą dėl aplinkos priemonių taikymo.

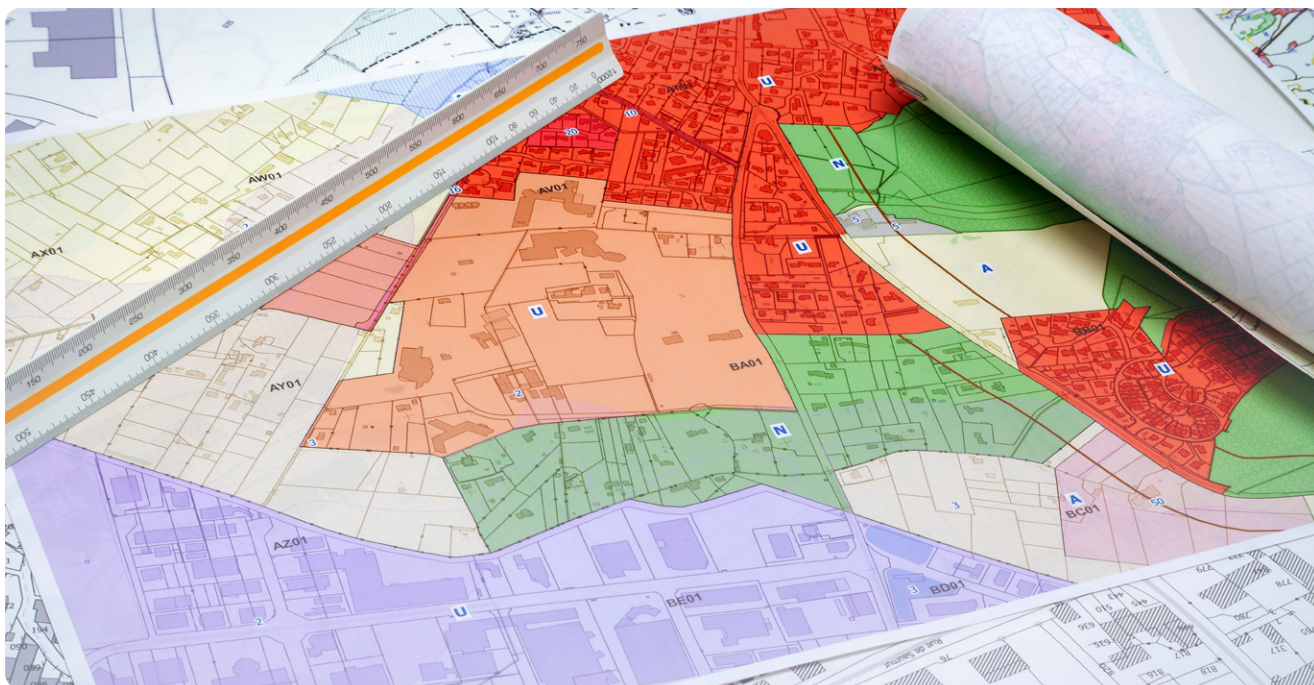
2024 m. kovo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-42-789/2024

Sumažintas mokestis už be leidimo išgautą požeminį vandenį

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo administracinę bylą dėl bendrovei „Kelmės vanduo“ didesniu tarifu apskaičiuoto mokesčio už be leidimo išgautą požeminį vandenį. Teismas nustatė, kad 432 631 Eur mokestis didesniu tarifu (taikant koeficientą 10) yra pernelyg griežta sankcija. Įvertinus tai, kad padarytam pažeidimui atlyginti bei

Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo numatytos ekonominio poveikio priemonės tikslui pasiekti pakanka mokesčių padidinti 2 kartus, mokestis didesniu tarifu sumažintas iki 86 526 Eur.

2024 m. birželio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-292-556/2024

Teritorijų planavimas ir kiti žemės teisiniai santykiai

Teritorijų planavimas padeda sukurti darnią ir tvarkingą aplinką bei gerinti gyventojų gyvenimo sąlygas. Administraciniai teismai turi svarbų vaidmenį interpretuojant teisės aktus ir sprendžiant sudėtingus teisinius klausimus, susijusius su žemės naudojimu, teritorijų planavimu, statybos projektų leidimais ir aplinkos apsauga. Jų sprendimai užtikrina, kad teritorijų plėtra būtų vykdoma ne tik atsižvelgiant į ekonominius interesus, bet ir išlaikant visuomenės gerovę bei aplinkosaugos principus. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika padeda užtikrinti, kad teritorijų plėtra vyktų atsižvelgiant į visuomenės interesus, aplinkosaugos bei kultūros paveldo principus.

Petro Cvirkos paminklui Vilniuje teisinė apsauga netaikyta pagrįstai

Kultūros paveldo departamentas pagrįstai netaikė teisinės apsaugos Petro Cvirkos paminklui Vilniuje. Toks teismo sprendimas buvo priimtas, remiantis Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išvada, pagal kurią Petras Cvirka savo politinėje–visuomeninėje veikloje aktyviai kolaboravo su okupacinės sovietinės valdžios struktūromis, o jo kolaboravimas sukėlė didelių ir žalingų pasekmių Lietuvos valstybės ir jos piliečių likimui. Teismas konstatavo, jog tam, kad konkretus objektas dėl teisinės apsaugos reikalingumo nebūtų vertinamas, užtenka to, jog būtų vaizduojami atvaizdai asmenų, kurie buvo Vokietijos nacionalsocialistų partijos ar SSRS komunistų partijos vadovai, nariai, nors patys

nebūtinai tiesiogiai vykdė Lietuvos gyventojų represijas ar yra tiesiogiai atsakingi už jas.

2024 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-340-525/2024

Detaliojo plano keitimas neturi paveikti sklandaus miesto susisiekimo

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas patvirtino, kad savivaldybės administracija pagrįstai atsisakė pritarti detaliojo plano koregavimui. Pareiškėjas norėjo prijungti valstybinės žemės plotą, siekdamas riboti eismą savo valdomoje kelio dalyje. Tačiau byloje nustatyta, kad norimas prijungti žemės ruožas, kuriame yra įrengtas pravažiavimas, yra būtinas sklandžiam miesto susisiekimui, nes jis leidžia transporto priemonėms ir pėstiesiems patekti į suplanuotus sklypus. Todėl Teismas įvertino, kad teritorija negali būti užtvirta ar apribota taip, kad sutrikdytų viešuosius praėjimus ir pagrindinius judėjimo ryšius centrinėje miesto dalyje.

2024 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1205-822/2024

Teritorijų planavimo dokumentai turi būti derinami per įstatyme nustatytus terminus

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos atsisakymas derinti pareiškėjo pateiktą detalų planą pripažintas neteisėtu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas išaiškino, kad pagal Teritorijų planavimo įstatymą planavimo dokumentą reikėjo suderinti per 10 darbo dienų nuo prašymo pateikimo – iki 2022 m. gegužės 4 d., o institucijos sprendimas buvo priimtas 2022 m. gegužės 11 d. Dėl šios priežasties Teismas įpareigojo savivaldybės administraciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą.

2024 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1450-624/2024

Į naudingų išteklių teritoriją patenkančio sklypo paskirties keitimas apribotas pagrįstai

Pareiškėjų 1,44 ha sklypas visa apimtimi pateko į naudingųjų išteklių teritoriją Vilniaus rajone, kurioje pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą statyti statinius ir keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį draudžiama. Pagal bendrąjį planą statyba sklype leidžiama tik po naudingųjų išteklių telkinio eksploatacijos, rekultivavimo ir detaliojo plano parengimo. Todėl Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savivaldybės administracijos sprendimą atsisakyti derinti sklypo paskirties keitimo projektą pripažino teisėtu ir pagrįstu.

2024 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-297-822/2024

Neįvertinus alternatyvų, ligininės plėtra Kaune nepagrindė žemės paėmimo būtinybės

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė asmenų teises, jų naudai išspręsdamas ginčą, susijusį su ligininės plėtra Kaune. Pareiškėjai nesutiko, kad šiam poreikiui įgyvendinti yra būtina paimti jiems priklausančią žemės sklypo dalį su statiniais. Teismas pabrėžė, kad kai suinteresuota institucija (šiuo atveju – Kauno miesto savivaldybė) teikia prašymą paimti žemę visuomenės poreikiams, ji privalo pagrįsti ne tik tai, jog konkretus visuomenės poreikis objektyviai egzistuoja, bet ir paaiškinti, kodėl būtent tas konkretus žemės sklypas yra būtinas. Byloje nustatyta, kad ligininės plėtros alternatyvos nebuvo tinkamai įvertintos, o atlikta sąnaudų ir naudos analizė nepagrindė paėmimo būtinumo. Dėl šių priežasčių Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymas pradėti žemės paėmimo procedūrą buvo panaikintas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. sausio 10 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-681-502/2024

Žemės sklypo savininkai privalo būti išklausti, prieš nustatant servitutą jų sklype

Pareiškėjų nuosavybės teisės buvo apgintos, Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui panaikinus Nacionalinės žemės tarnybos įsakymą, kuriuo pareiškėjų žemės sklypui buvo nustatytas servitutas. Teismas nustatė, kad pareiškėjams nebuvo suteikta galimybė būti išklaustiems ir pateikti paaiškinimus dėl servituto įvedimo, nors šis sprendimas tiesiogiai paveikė jų nuosavybės teises. Dėl pažeistos pareiškėjų teisės į gerą administravimą, institucijos administracinis sprendimas buvo panaikintas.

2024 m. balandžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-94-575/2024

Draudžiama nustatyti žemės naudojimo sąlygas anksčiau nei pasibaigia terminas pastaboms pateikti

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė pareiškėjo teises, neteisėtai laikydamas Nacionalinės žemės tarnybos sprendimus, kuriais pareiškėjo žemės sklypams Palangoje nustatytos kelių apsaugos zonos. Nustatyta, kad nors pareiškėjui buvo suteiktas 30 dienų terminas pastaboms pateikti, institucijos sprendimai buvo priimti dar prieš jam suėjus. Teismas pabrėžė, jog teisės būti išklausytam principas reikalauja suteikti realią ir pakankamą galimybę asmeniui pateikti pastabas dėl administracinio sprendimo. Byloje nagrinėtu atveju šis principas buvo pažeistas.

2024 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-620-602/2024

Registrai

Administracinių teismų nagrinėjami ginčai, susiję su įvairiais valstybės registrais, atspindi svarbų ir kompleksinį teisinių santykių aspektą. Šie registrai, tokie kaip nekilnojamojo turto, transporto priemonių, kultūros vertybių ir juridinių asmenų, turi esminę reikšmę tiek valstybei, tiek piliečiams. Dažniausiai šie ginčai kyla dėl klaidų, netikslių įrašų ar neaiškumų, susijusių su šių registrų tvarkymu ir atnaujinimu. Kiekvienas ginčas reikalauja išsamaus teisės aiškinimo ir taikymo, siekiant užtikrinti teisingumą ir užkirsti kelią klaidoms, kurios gali turėti rimtų pasekmių tiek piliečiams, tiek valstybės institucijoms.

Buvęs automobilio savininkas gali reikalauti „Regitros“ pataisyti duomenis, jei pirkėjas nevykdo pareigos deklaruoti automobilio įgijimą

Teismas nagrinėjo atvejį, kai automobilį parduvęs asmuo dėl pirkėjo neveikimo negalėjo deklaruoti nuosavybės teisės perleidimo ir panaikinti savo savininko deklaravimo kodo registruose. Teismas išaiškino, kad jei pirkėjas nevykdo jam tenkančios pareigos deklaruoti transporto priemonės įgijimą, buvęs transporto priemonės savininkas neturi būti neapibrėžtą laiką laikomas atsakingu už netikslius duomenis registruose. Konstatuota, kad buvusio

savininko pateiktas prašymas ir įrodymai apie pardavimą yra pagrindas ištaisyti neteislingus registrų duomenis. Priešingas aiškinimas pažeistų teisingumo ir proporcingumo principus, nes atsakomybė už pirkėjo neveiklumą nepagrįstai būtų perkeliama pardavėjui, o netikslūs duomenys registruose keltų riziką kitoms teisėms ir pareigoms.

2024 m. sausio 10 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-169-525/2024

Futbolo klubo paramos gavėjo statuso panaikinimas pripažintas neteisėtu, tinkamai neįspėjus apie tokį ketinimą

Akmenės rajono futbolo klubui buvo panaikintas paramos gavėjo statusas, tačiau jam nebuvo tinkamai įteiktas įspėjimas apie šį sprendimą. Taigi, Teismas sprendė, kad VĮ Registrų centras negalėjo priimti sprendimo panaikinti pareiškėjui paramos gavėjo statusą. Konstatuota, jog VĮ Registrų centras nesilaikė savo pareigos imtis aktyvių veiksmų ir užtikrinti, kad įspėjimas būtų įteiktas. Teismas pabrėžė gero administravimo principą, pagal kurį viešojo administravimo institucijos turi veikti rūpestingai ir užtikrinti, kad visi procesai būtų atlikti teisingai, įskaitant ir tinkamą įspėjimo siuntimą.

2024 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-455-602/2024

Labdaros ir paramos fondo valdybos nariai privalo būti fondo dalininkai

Teismas pasisakė dėl reikalavimų labdaros ir paramos fondo, kurio veikla apima neliečiamąjo kapitalo valdymą, valdybos nariams. Byloje buvo nagrinėjamas VĮ Registrų centro atsisakymas įregistruoti fondo valdybos narių duomenis, nes dalis narių nebuvo fondo dalininkai. Gavęs Konstitucinio Teismo atisakymą priimti prašymą dėl įstatymo

konstitucingumo, LVAT pritarė Registrų centro pozicijai, kad pagal teisės aktus tokio labdaros ir paramos fondo valdymo organo nariais gali būti tik fiziniai asmenys – fondo dalininkai. Kadangi įstatymas neleidžia daryti išimčių, Teismas pripažino, jog fondo valdyba turi būti sudaryta pagal nustatytą teisinį reguliavimą.

2024 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-342-520/2024

Teismas priteisė žalos atlyginimą dėl klaidingo akcininko ir direktoriaus duomenų įrašymo registre

Teismas nagrinėjo bylą, kurioje uždaroji akcinė bendrovė siekė žalos, patirtos dėl VĮ Registrų centro klaidos, atlyginimo. Dėl suklastotų dokumentų, kuriuos pateikė nusikalstamą veiką padarę asmenys, neteislingai buvo įregistruoti bendrovės akcininko ir direktoriaus duomenys, kas leido pasisavinti 23 820 Eur. Teismas nustatė, kad VĮ Registrų centro darbuotojai nerūpestingai įvertino pateiktus duomenis, todėl buvo sudarytos galimybės nusikalstamai veiklai. Šiuo atveju žala buvo priteista solidariai iš VĮ Registrų centro ir nusikalstamą veiką padariusių asmenų.

2024 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-708-624/2024

Mokesčiai

Mokesčiai yra pagrindinis valstybės finansavimo šaltinis, leidžiantis užtikrinti viešųjų paslaugų teikimą, infrastruktūros plėtrą, socialinę gerovę ir kitas svarbias valstybės funkcijas. Administracinių teismų kompetencijos dalį sudarantys mokestiniai ir kiti ginčai dėl mokesčių, rinkliavų ir kitų privalomųjų mokėjimų į valstybės bei savivaldybių biudžetus, taip pat mokesčių administratoriaus veiklos (neveikimo) sudarė nemažą apžvelgiamais metais Teisme išnagrinėtų bylų skaičių, o ir patys šie ginčai pasižymėjo keliamų klausimų įvairove.

VMI negali automatiškai priverstinai išieškoti mokesčių delspinigių, be atskiro sprendimo ir be galiybės geruoju sumokėti šią sumą

Pareiškėjos teisės buvo apgintos Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui tenkinus jos skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) atsisakymo patikslinti iš jos priverstinai išieškomos

mokestinės nepriemokos dydį panaikinimo ir įpareigojus VMI iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą. Byloje nustatyta, kad po mokestinio ginčo VMI išsiuntė pareiškėjai raginimą sumokėti teismo sprendimu patvirtintą 28 669 Eur dydžio nepriemoką, tačiau vėliau priverstinai išieškojo 31 113 Eur. VMI paaiškino, kad 2 444 Eur skirtumą sudarė papildomai apskaičiuoti delspinigiai už ginčo laikotarpį. Teismas nustatė, kad delspinigiai nebuvo pagrįsti atskiru sprendimu, kaip to reikalaujama pagal įstatymus. Teismas išaiškino, kad VMI neturi teisės priverstinai išieškoti delspinigių be atskiro sprendimo, kuris leistų mokesčių mokėtojui sumokėti šią sumą geruoju. Nepriėmus atskiro sprendimo, delspinigiai negalėjo būti laikomi teisėtai apskaičiuotais, todėl VMI neturėjo teisės jų išieškoti.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-70-789/2024

Bendrovės, veikiančios laisvojoje ekonominėje zonoje, gali per pusę sumažinti ir lengvatinį pelno mokesčio tarifą

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nesutiko su mokesčių administratoriaus nuomone, kad laisvojoje ekonominėje zonoje veikiančios įmonės negali sumažinti pelno mokesčio tarifo per pusę, jei joms jau taikomas lengvatinis 5 proc. tarifas. Teismas išaiškino, kad lengvatinis tarifas taip pat gali būti sumažintas per pusę. Šiomis aplinkybėmis Teismas tenkino bendrovės skundą ir įpareigojo mokesčių administratorių iš naujo išnagrinėti bendrovės prašymą dėl Pelno mokesčio įstatymo taikymo.

2024 m. kovo 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-131-556/2024

Bendrovė privalo sumokėti PVM už degalus, įsigytus iš Vokietijos ir nugabentus į Lenkiją

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino bendrovės pareigą sumokėti pridėtinės vertės mokestį (PVM) už 2014–2016 m. iš Vokietijos įsigytus ir tiesiogiai į Lenkiją nugabentus degalus. Teismas išaiškino, kad vadinamoji „rezervo taisyklė“, numatyta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, leidžia Lietuvos PVM mokėtojui nemokėti mokesčio Lietuvoje tik tuo atveju, jei įrodoma, jog mokestinė prievolė buvo tinkamai įvykdyta toje ES valstybėje, kurioje baigėsi prekių gabenimas. Bendrovė neįrodė, kad PVM už ginčo prekes buvo deklaruotas ir sumokėtas Lenkijoje. Dėl to mokesčių administratoriaus sprendimas pripažintas teisėtu ir bendrovė įpareigojama sumokėti PVM į Lietuvos biudžetą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-123-602/2024

Neperdirbus pakuočių atliekų – nėra pagrindo atleisti nuo mokesčio už aplinkos teršimą

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino pagrįstu Aplinkos apsaugos departamento sprendimą dėl pareiškėjui apskaičiuoto mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis už 2014–2015 m. į vidaus rinką patiektas gaminiai pripildytas metalines pakuotes. Teismas pabrėžė, kad siekiant pasinaudoti mokesčio lengvata būtina įrodyti, jog atliekos faktiškai perdirbtos, o šią pareigą turi vykdyti pats mokesčio mokėtojas. Aplinkybė, kad kolektyvinė atliekų tvarkymo organizacija ar jos pasamdyti tvarkytojai nevykdė įsipareigojimų, neatleidžia mokesčio mokėtojo nuo pareigos sumokėti mokestį. Kaltės dėl mokesčių įstatymų pažeidimo nebuvimas gali būti pagrindas atleisti nuo delspinigių, bet neatleidžia nuo paties mokesčio mokėjimo.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-562-624/2024

Teismas panaikino savivaldybės sprendimą dėl žemės sklypų įtraukimo į nenaudojamos žemės sąrašą ir maksimalaus mokesčio taikymo

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė pareiškėjo teises ir konstatavo, kad jis nebuvo tinkamai informuotas apie ketinimą įtraukti jo sklypus į sąrašą pagal Nenaudojamos žemės nustatymo tvarkos aprašą, nes registruotas laiškas su įspėjimu buvo išsiųstas neteisingu adresu ir jam nebuvo įteiktas. Teismas įvertino, kad informacijos paskelbimas Kauno miesto savivaldybės interneto svetainėje nepanaikina pareigos informuoti savininkus registruotu laišku ir suteikti pakankamą terminą pažeidimams pašalinti. Šiomis aplinkybėmis Teismas panaikino savivaldybės įsakymą dėl pareiškėjui priklausančių žemės sklypų įtraukimo į nenaudojamos žemės sąrašą ir apmokestinimo maksimaliu 4 proc. žemės mokesčiu.

2024 m. rugsėjo 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-503-629/2024

Konkurencija

Konkurencija yra esminė ekonomikos ir teisinės sistemos dalis, nes ji užtikrina sąžiningas verslo sąlygas ir skatina inovacijas. 2024 metais Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo keletą reikšmingų bylų konkurencijos teisės srityje – dėl draudžiamų susitarimų tarp ūkio subjektų, klaidinančios reklamos ir įmonių teisės ginčyti Konkurencijos tarybos sprendimus.

Notarų atlyginimo apskaičiavimas pažeidžia konkurencijos taisykles

Remiantis pagal Teismo kreipimąsi priimtu Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudiciniu sprendimu, konstatuota, kad Notarų rūmai, priimdami išaiškinimus dėl notarų atlyginimo apskaičiavimo, pažeidė konkurencijos taisykles. Teismo vertinimu, įtvirtinus atitinkamos notarinės paslaugos

konkreto atlyginimo apskaičiavimo būdą, taip pat tam tikroms paslaugoms nustatytus maksimalų atlyginimo dydį, buvo apribota notarų galimybė individualiai spręsti dėl konkrečiu atveju taikytino atlyginimo dydžio. Teismas pabrėžė, kad šie išaiškinimai negali būti pateisinami tikslu užtikrinti viešąjį interesą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-215-629/2024

Circle K skleista žieminio dyzelino reklama klaidino vartotojus

Teismas, nagrinėdamas ginčą dėl UAB Circle K Lietuva skleistos žieminio dyzelino reklamos, pripažino, kad reklama, lyginanti dyzelino produktus su skirtingais biopriedais, galėjo klaidinti vartotojus, nes joje nebuvo aiškiai nurodyta, kad lyginami ne galutiniai produktai, o tik atskiros kuro žaliavos. Tai galėjo sukurti įspūdį vartotojui, jog degalai su degalinių tinklo propaguoju biopriedu yra saugesni ir tinkamesni naudoti automobiliams, palyginus su degalais, turinčiais kitą biopriedą. Teismas pritarė Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos sprendimui pripažinti reklamą klaidinančia ir skirti bendrovei 100 000 Eur baudą.

2024 m. sausio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-240-415/2024

Ūkio subjektas, pripažindamas pažeidimą, nepranda teisės skųsti Konkurencijos tarybos nutarimą

Šioje byloje ginčas kilo dėl ūkio subjekto teisės skųsti Konkurencijos tarybos nutarimą, kai jis pateikė pažeidimo pripažinimo pareiškimą. Teismas konstatavo, kad toks ūkio subjektas, nesutinkantis su nustatyta baudos suma, turi teisę ginčyti baudos dydžio apskaičiavimą. Teismas

pažymėjo, jog supaprastinta procedūra, kuria priimtas Konkurencijos tarybos nutarimas, nesukelia teisių į gynybą apribojimo ir neatima galimybės skųsti sprendimo dalį dėl baudos dydžio apskaičiavimo. Tai atitinka Europos Sąjungos teismų praktiką, pagal kurią tokie ginčai gali būti nagrinėjami teisme.

2024 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-83-822/2024

Finansų rinkų priežiūra

Finansų rinkų priežiūra yra svarbi siekiant užtikrinti finansų sistemos stabilumą, apsaugoti investuotojus ir rinkos dalyvius, skatinti ekonomikos augimą bei didinti pasitikėjimą finansų sektoriumi. Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui formuojant praktiką šioje srityje 2024 m., atsiskleidė ES teisės įtaka mokėjimo paslaugų reglamentavimui ir sankcijų taikymui, taip pat buvo pabrėžiama vidaus politikos trūkumų įtaka finansų įstaigų atsakomybei.

Teismas panaikino Lietuvos banko sprendimą dėl tariamo elektroninių pinigų leidimo

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad Lietuvos bankas nepagrįstai vertino, jog bendrovė, priimdama pinigines lėšas be mokėjimo nurodymų ir užlaikydama klientų lėšas, esančias sąskaitose, skirtose mokėjimo operacijoms atlikti, ilgiau negu 48 val., leido elektroninius pinigus. Tokią finansų priežiūros institucijos

išvadą Teismas paneigė vadovaudamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2024 m. vasario 22 d. prejudiciniu sprendimu byloje Nr. C-661/22, kuriai me išaiškinta, kad tokios situacijos laikytinos mokėjimo paslauga, o ne elektroninių pinigų leidimu. Panaikinęs pažeidimą dėl bendrovės be licencijos neva leistų elektroninių pinigų ir palikęs galioti kitus Lietuvos banko nustatytus pažeidimus, Teismas pakeitė bendrovei pritaikytą licencijos panaikinimo sankciją į laikiną licencijos galiojimo sustabdymą.

2024 m. birželio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-201-552/2024

Teismas pritarė elektroninių pinigų įstaigos licencijos panaikinimui dėl pinigų plovimo prevencijos trūkumų ir kapitalo reikalavimų nesilaikymo

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas patvirtino, kad Lietuvos bankas, nustatęs aštuonias pažeidimų grupes, pagrįstai ir proporcingai panaikino elektroninių pinigų įstaigos licenciją. Ši sankcija skirta dėl kapitalo reikalavimų nesilaikymo bei netinkamos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos – klientų stebėsenos spragų, nepakankamo rizikos valdymo ir atsakingų vadovų nepaskyrimo. Byloje Teismas vadovavosi ES teisės (Direktyvos Nr. 2015/849) reikalavimais, pabrėžiančiais būtinybę užtikrinti veiksmingas prevencines priemones, neleidžiančias naudotis finansų sistema neteisėtais tikslais. Teismas akcentavo, kad finansų įstaigos privalo turėti teisės aktus atitinkančias vidaus kontrolės procedūras rizikos vertinimui ir valdymui. O šių procedūrų trūkumai gali būti laikomi šurkščiu teisės pažeidimu. Be to, Teismas pabrėžė, jog sprendžiant dėl licencijos panaikinimo svarbiausia yra vertinti konkretaus pažeidimo faktus ir jo sunkumą pagal teisės aktų reikalavimus.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-9-822/2024

Teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl investicinės įmonės atsakomybės pagal Piktnaudžiavimo rinka reglamentą

Byloje ginčytu Lietuvos banko valdybos nutarimu kredito įstaigai buvo skirta 200 000 Eur dydžio bauda pripažinus, kad ji pažeidė Piktnaudžiavimo rinka reglamento Nr. 596/2014 14 straipsnio a punkte nustatytą draudimą prekiauti vertybiniais popieriais, naudojantis viešai neatskleista informacija. Siekdamas išsklaidyti kilusias abejones dėl ginčo teisiniams santykiams aktualių ES teisės normų aiškinimo, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pateikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui penkis klausimus, susijusius su Piktnaudžiavimo rinka reglamento Nr. 596/2014 aiškinimu, ypač dėl investicinės įmonės atsakomybės ir prekybos vertybiniais popieriais reguliuojamoje rinkoje sąlygų, kai yra susijusios viešai neatskleistos informacijos ir galimos piktnaudžiavimo rinkos taisyklių pažeidimo situacijos. Nagrinėjama administracinė byla sustabdyta iki bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-128-822/2024

Alkoholio kontrolė

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas alkoholio kontrolės srityje kylančius ginčus, sprendžia dėl įvairių ekonominės veiklos ribojimo klausimų. Sprendžiant šiuos ginčus yra ypač svarbu pasiekti ūkinės veiklos laisvės ir žalingų pasekmių žmonių sveikatai mažinimo balansą. Pastaraisiais metais išnagrinėtos bylos padėjo plėtoti teisės aiškinimo ir sankcijų taikymo praktiką alkoholio kontrolės srityje, kartu išryškinant administracinių sprendimų motyvavimo svarbą.

Bendrovei skirta bauda už alkoholio pardavimą jauniems pirkėjams

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino, kad bendrovei „Maxima“ pagrįstai skirta

579 Eur bauda. Byloje nustatyta, kad šios bedrovės pardavėja pardavė du butelius putojančio alkoholinio gėrimo pirkėjui, jaunesniam nei 20 metų. Alkoholio kontrolės įstatymas draudžia parduoti alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 20 metų, o jei kyla abejonių, kad pirkėjui nėra 25 metų, pardavėjai privalo patikrinti asmens dokumentą. Pardavėja pirkėjo asmens dokumento neprašė, nors vaizdo įrašai patvirtino, kad jis atrodė jaunatviškai: dėvėjo sportinio stiliaus šortus, marškinėlius su piešiniu, „Panama“ stiliaus kepurę, veido kaukę, kuprinę, sportbačius.

2024 m. vasario 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-88-822/2024

Kavinė pažeidė alkoholio prekybos laiko ribojimus, perpylusi pirkėjui alkoholį į kitą tarą ir leidusi jį išsinešti

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad pirkėjui išsinešus grafiną su alkoholiu iš kavinės, bendrovė nesilaikė alkoholio prekybos laiko ribojimų ir dėl to jai pagrįstai skirta 361 Eur bauda. Alkoholio kontrolės įstatymas draudžia parduoti alkoholinius gėrimus viešojo maitinimo vietoje nuo 20 val. iki 10 val. (pirmadieniais–šeštadieniais) ir nuo 15 val. sekmadieniais. Šis ribojimas netaikomas, jei alkoholis parduodamas tik vartoti vietoje. Priežiūros institucijos duomenimis, bendrovės pardavėja 00:57 val. pardavė pirkėjui 0,5 l alkoholio „Žalios devynerios“ išsinešti, supylusi jį iš gamyklinio butelio į stiklinį 1 l talpos indą. Teismas vertino, kad dėl stiklinio indo naudojimo pirkėjui buvo suteikta galimybė išsinešti alkoholį, nes už indą buvo sumokėta. Tai rodė, kad bendrovė toleravo alkoholio pardavimą išsinešti.

2024 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-624-968/2024

Alkoholio pardavimas neblaiviam pirkėjui užtraukė bendrovei baudą

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas patvirtino, kad bendrovės pardavėja–barmenė, pardavusi 3 Eur vertės 2 plastikinius 0,5 l talpos bokalus alaus neblaiviam pirkėjui, kurio girtumas buvo 3,65 promilės, pažeidė Alkoholio kontrolės įstatymą. Nustatyta, kad pirkėjo elgesys bare (judesiai buvo nekoordinuoti, jis svyravo), aiškiai rodė jo girtumą, todėl pardavėja negalėjo nepastebėti, kad jis yra neblaivus. Alkoholio kontrolės įstatymas draudžia parduoti alkoholinius gėrimus neblaiviems asmenims. Dėl šio pažeidimo bendrovei pagrįstai skirta 360 Eur bauda.

2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-630-968/2024

Alkoholio prekybos taisyklių pažeidimai Palangos barams nustatyti teisėtai ir pagrįstai

Palangos miesto savivaldybės taryba ir administracija teisėtai ir pagrįstai nustatė pažeidimus dėl prekybos alkoholiniais gėrimais taisyklių nesilaikymo dviem barams, veikiantiems barų ir restoranų gatvėje Palangoje. Šie sprendimai buvo priimti atsižvelgiant į viešąjį interesą – visuomenės saugumą, viešąją tvarką ir žmonių sveikatą. Vis dėlto, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo vertinimu, Palangos miesto savivaldybės taryba nepagrįstai prekybą apribojo iškart dvejiems metams. Teismas pažymėjo, kad nors savivaldybė turi teisę riboti alkoholio prekybą, jos sprendimai turi būti aiškiai motyvuoti ir pagrįsti. Sankcijos trukmė turi leisti įvertinti jos proporcingumą, veiksmingumą ir atgrasomąjį poveikį. Atsižvelgiant į tai, kad Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatose nėra tiesiogiai įtvirtintas konkretus (minimalus, maksimalus ar kitoks) terminas (konkreči trukmė), kuriam savivaldybės tarybos sprendimu gali būti nustatytas prekybos alkoholiniais gėrimais uždraudimas, pareiga motyvuoti sprendimus, kuriais skiriama konkreti sankcija, yra ypač svarbi. Šiuo atveju savivaldybės taryba nepateikė pakankamai argumentų dėl pasirinktos sankcijos dydžio ir jos būtinybės.

2024 m. balandžio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-656-821/2024

Lošimų priežiūra

Lošimų priežiūra yra esminė, siekiant užtikrinti sąžiningą ir skaidrų sektorių, kuris turi didelį poveikį tiek vartotojams, tiek visuomenės gerovei. Ši sritis apima teisės aktų laikymąsi bei vartotojų apsaugą nuo priklausomybės ir neetiškų lošimų praktikų. 2024 metais Teisme trigubai išaugo lošimų priežiūros srityje išnagrinėtų bylų skaičius.

Teismas patvirtino 15 000 Eur baudą lošimų organizatoriui „Top Sport“

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino, kad priežiūros institucija pagrįstai skyrė bendrovei „Top Sport“ 15 000 Eur baudą. Bendrovė turėjo pasirūpinti tinkamu lošimo vietų apšvietimu ir įrengti darbuotojų darbo vietas taip, kad jų veiksmai su pinigais būtų gerai matomi ir neužstojami. Taip pat privalėjo sumontuoti vaizdo kameras, leidžiančias aiškiai stebėti lošėjų ir darbuotojų

atliekamas operacijas su pinigais. Šių reikalavimų bendrovė nesilaikė.

2024 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-544-629/2024

„Olympic Casino Group Baltija“ pažeidė įstatymą organizuodama pokerio turnyrą

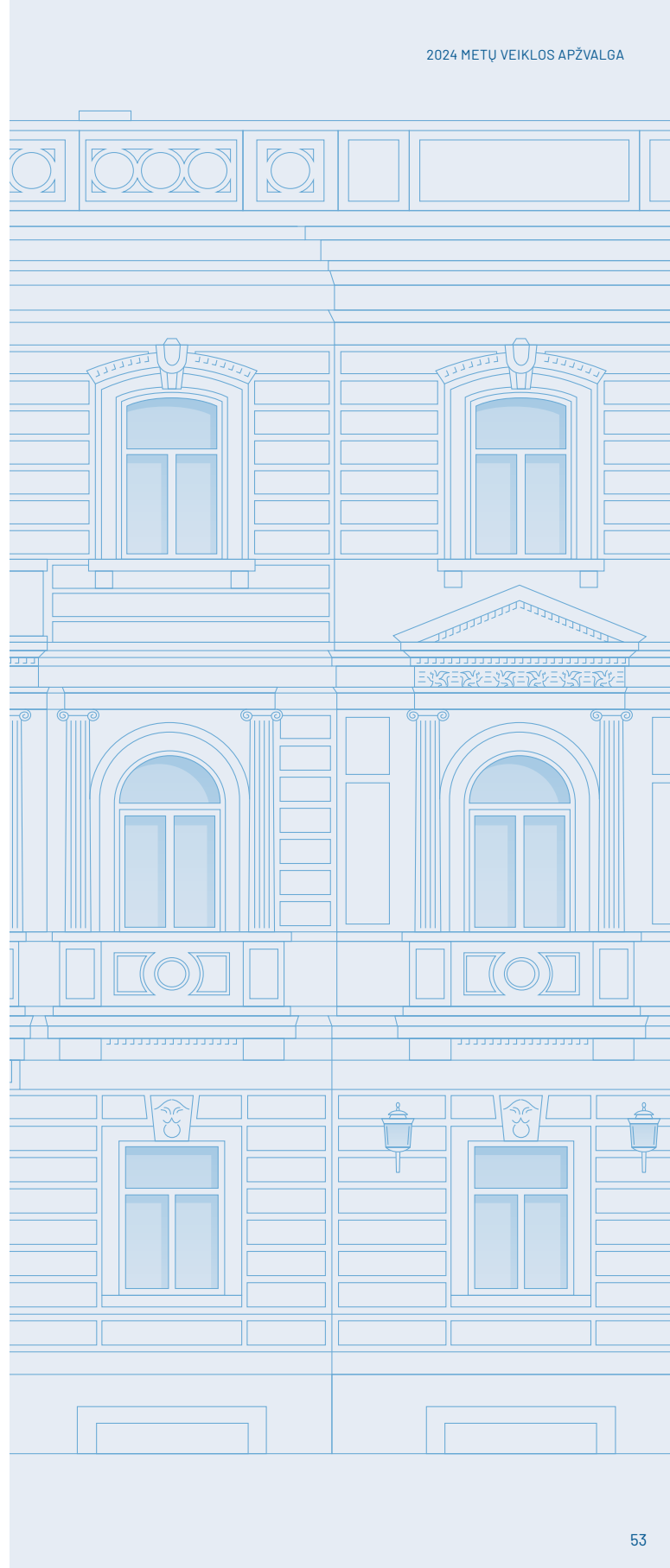
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pripažino, kad bendrovė „Olympic Casino Group Baltija“ pažeidė Azartinių lošimų įstatymo reikalavimus, organizuodama pokerio turnyrą. Teismas išaiškino, kad įstatymas neleidžia lošimų organizatoriams priimti kito lošimų organizatoriaus sumokėtos įmokos už lošėją, laimėjusį azartinį lošimą nuotoliniu būdu. Tokia įmoka, atlikta bankiniu pavedimu, yra neteisėta.

2024 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-697-1188/2024

Nuotoliniai lošimai užsienio piliečiams pagal Azartinių lošimų įstatymą nebuvo uždrausti, todėl „TopSport“ atsakomybė taikyta nepagrįstai

Bendrovei „TopSport“ skirtą poveikio priemonę Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas įvertino kaip nepagrįstą. Bauda bendrovei buvo skirta už tariamą pažeidimą, kai nuotolinio lošimo paslauga buvo suteikta užsienio piliečiui, kuris fiziškai nebuvo Lietuvoje. Priežiūros institucija teigė, kad tai pažeidžia Azartinių lošimų įstatymą, draudžiantį priimti statymus iš asmenų, kuriems lošti draudžiama. Vis dėlto Teismas nustatė, kad šios teisės nuostatos negalėjo būti inkriminuotos bendrovei. Asmuo nebuvo įtrauktas į asmenų sąrašą, kuriems draudžiama lošti, o inkriminuota įstatymo nuostata nedraudė teisę lošti turintiems asmenims dalyvauti nuotoliniuose lošimuose, būnant už Lietuvos ribų.

2024 m. spalio 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-673-556/2024

Energetika

Energetika yra pagrindinis ekonominės ir technologinės plėtros variklis, suteikiantis galimybę aprūpinti visuomenę elektros, šilumos ir kitomis energijos formomis, kurios yra būtinos ekonomikai, pramonės veiklai, transportui bei kasdieniam gyvenimui, taip pat įgalinantis inovacijas ir tvarų vystymąsi. 2024 metais Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme nagrinėti klausimai apėmė ginčus, susijusius nepriklausomo elektros energijos tiekėjo reguliuojamomis kainomis, šilumos gamintojams taikoma kainodara ir kt.

Konstituciniam Teismui pripažinus Šilumos ūkio įstatymo normą antikonstitucine, LVAT panaikino šilumos gamintojui taikytą privalomą kainodarą

Bendrovė „Fonas“ modernizavo Alytaus RK katilinę, pereinama prie biokuro, pasinaudodama ES parama. Projektas baigtas 2013 m. pabaigoje, tačiau nuo 2014 m. energetikos priežiūros institucija „Fonui“ nustatė privalomą šilumos gamybos kainodarą. Vėliau bendrovė „Biovatas“ įsigijo šilumos gamybos įrenginius iš „Fono“, o 2021 m., kai

institucija nustatė kainodarą, „Biovatas“ tapo reguliuojamu nepriklausomu šilumos gamintoju. Šį sprendimą bendrovė apskundė administraciniuose teismuose. Kilus abejonėms dėl šilumos ūkio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios privalomos kainodaros taikymą, konstitucingumo, LVAT kreipėsi į Konstitucinį Teismą. 2024 m. balandžio 16 d. nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 punktą, nustatantis nepriklausomiems šilumos gamintojams privalomą šilumos gamybos kainodarą, prieštarauja Konstitucijai, tiek, kiek šis reguliavimas buvo taikomas neterminuotai. Galutinai išspręsdamas ginčą, LVAT išaiškino, kad nepriklausomų šilumos gamintojų, kurie pasinaudojo ES ar kitomis finansinėmis paramos lėšomis šilumos įrenginių statybai ar modernizavimui, privalomai kainodarai taikytinas 5 metų laikotarpis. Šis laikotarpis skaičiuojamas nuo pirmojo institucijos sprendimo dėl kainodaros nustatymo po projekto užbaigimo. Kadangi „Biovato“ reguliavimas pradėtas jau pasibaigus šiam terminui, Teismas pripažino energetikos priežiūros institucijos sprendimą neteisėtu ir jį panaikino.

2024 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-291-415/2024

Į kainas vartotojams gali būti įtraukiamos tik būtinos ir ekonomiškai pagrįstos elektros energijos bendrovės sąnaudos

Byloje bendrovė „Dainavos elektra“ ginčijo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (VERT) sprendimą dėl finansinės-investicinės veiklos kaštų nepriskyrimo prie reguliuojamos veiklos kaštų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nustatė, kad į vartotojams taikomas skirstymo paslaugų kainas gali būti įtrauktos tik būtinos, realiai patirtos ir ekonomiškai pagrįstos sąnaudos. Kadangi

bendrovė nepateikė įrodymų apie reikšmingas investicijas ar papildomas išlaidas, VERT sprendimus Teismas pripažino teisėtais.

2024 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-339-415/2024

Asmens duomenų teisinė apsauga

2024 metais Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme ir toliau augo bylų, susijusių su asmens duomenų teisine apsauga, skaičius. Dažniausiai šiose bylose buvo nagrinėjamas Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) taikymas, o teismo jurisprudencija glaudžiai siejasi su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, kurioje išaiškinamos šio reglamento nuostatos. Taigi, 2024 metų teismo sprendimai tapo reikšmingais orientyrais formuojant ir tikslinant asmens duomenų apsaugos praktiką Lietuvoje.

Sodininkų bendrijoje atliktas vaizdo stebėjimas pažeidė duomenų apsaugą

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas sprendė, kad vaizdo stebėjimas, remiantis teisėtu interesu pagal Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) 6 straipsnio 1 dalies f punktą, buvo neteisėtas. Teismas konstatavo, jog pareiškėja, siekdama užtikrinti sodininkų bendrijos saugumą, nepateikė įrodymų, kad tai buvo būtina jos teisėtiems interesams apsaugoti, ir neįrodė, jog jos teisėti interesai viršijo asmens duomenų subjekto teises bei

laisves. Be to, nebuvo atliktas teisėtų interesų pušiausvyros testas, o patys duomenys apie stebėjimo poreikį ir galimą pavojų nebuvo pagrįsti objektyviais įrodymais.

2024 m. spalio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-260-822/2024

Medicinos studentų biometrinių duomenų tvarkymas nuotoliniuose egzaminuose per COVID-19 pandemiją buvo teisėtas

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo klausimus dėl biometrinių duomenų tvarkymo universiteto nuotolinių atsiskaitymų metu ekstremaliosios situacijos dėl COVID-19 laikotarpiu. Teismas konstatavo, kad studentams buvo suteikta galimybė pasirinkti, ar leisti tvarkyti jų biometrinius duomenis, o nesutikusiems su tvarkymu studentams nebuvo priskirtos neigiamos pasekmės. Todėl nebuvo pagrindo teigti, kad jų sutikimas nebuvo laisvas. Teismas taip pat pabrėžė, kad Vilniaus universitetas biometrinius duomenis tvarkė tik ekstremalios situacijos metu, siekdamas užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir akademinę etiką, ir kad tokio tvarkymo laikotarpis buvo labai trumpas. Atsižvelgdamas į tai, Teismas sprendė, kad biometrinių duomenų tvarkymas buvo proporcingas ir būtinas ekstremalios situacijos kontekste.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-41-525/2024

VĮ Registrų centras pripažintas atsakingu už asmens duomenų saugumo pažeidimus dėl liūtis sukeltos žalos

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo VĮ Registrų centras atsakomybę už tvarkomos informacinės sistemos saugą ir asmens

duomenų tvarkymo sistemos konfidencialumą, vientisumą bei prieinamumą. 2020 m. liepos 20 d. įvykus gamtos reiškiniui – stipriai liūčiai Vilniaus mieste, Registrų centro pastate trūko lietaus nuotekų sistemos vamzdis, todėl serverinė buvo užlieta vandeniu ir dalis duomenų tapo neprieinami. Registrų centras nesugebėjo per 8 valandas atkurti prieigos prie asmens duomenų, taip pažeisdamas BDAR reikalavimus. Teismas konstatavo, kad VĮ Registrų centras kaip duomenų tvarkytojas buvo atsakingas už duomenų saugumą ir pripažino, kad Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimas dėl pažeidimo buvo teisėtas.

2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1740-525/2024

Visuomenės informavimas

Visuomenės informavimo bylose siekiama optimaliai nustatyti saviraiškos laisvės ir kitų teisių, tokių kaip teisė į privatumą, pusiausvyrą. Tai padeda užtikrinti, kad asmens teisės nebūtų pažeidžiamos, tuo pačiu garantuojant, kad žiniasklaida galėtų atlikti savo funkcijas laisvai ir atsakingai.

Nuotraukų, kuriose užfiksuoti policijos reido metu įkliuvę neblaivūs vairuotojai, paskelbimas pažeidė asmens teisę į privatumą

Teismas atmetė UAB „Lrytas“ skundą dėl Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos sprendimo, kuriuo buvo nurodyta pašalinti netikslią ir teisę

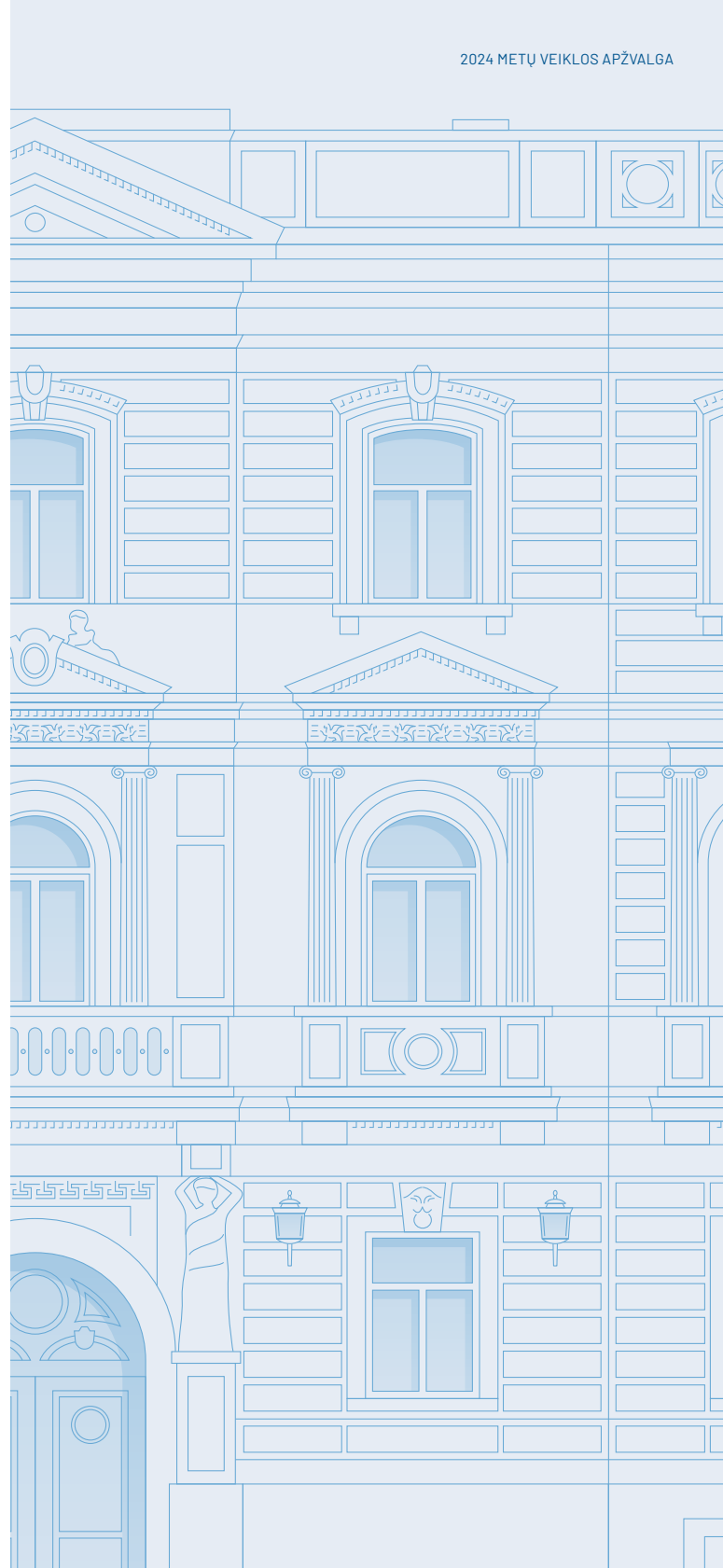
į privatumą pažeidžiančią informaciją iš tinklalapio www.lrytas.lt bei skirtas papeikimas. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nusprendė, kad nuotraukų, kuriose užfiksuotas Kelių eismo taisyklės pažeidęs asmuo, paskelbimas pažeidė šio asmens teisę į privatumą, nes nuotraukos nebuvo susijusios su viešuoju interesu ir tenkino tik komercinius žiniasklaidos tikslus. Teismas nustatė, kad asmuo nebuvo viešas asmuo, o nuotraukų pavišinimas nebuvo būtinas siekiant atgrasyti kitus nuo Kelių eismo taisyklių pažeidimų ar skatinti viešąją diskusiją eismo saugumo klausimais.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1045-520/2024

Dezinformaciją, susijusią su Rusijos agresija, skelbianti interneto svetainė pagrįstai nubausta pinigine bauda

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas atmetė VŠĮ „Mūsų TV“ skundą dėl 2 200 eurų baudos, skirtos už dezinformaciją svetainėje musutv.lt. Lietuvos radijo ir televizijos komisija nustatė, kad svetainėje buvo skleidžiama melaginga informacija, palaikanti Rusiją ir Baltarusiją, diskredituojanti Lietuvos valdžią ir pateisinanti Rusijos agresiją. Teismas pripažino, kad „Mūsų TV“ atsakinga už svetainėje skelbiamą turinį, o bauda buvo proporcinga ir motyvuota.

2024 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1188-1188/2024

Nacionalinė ir Europos Sąjungos finansinė parama

Nacionalinės ir Europos Sąjungos finansinės paramos paskirtis – skatinti ekonominį augimą ir plėtrą, investuojant į infrastruktūrą, švietimą, mokslinius tyrimus, verslumą ir kitus sektorius. 2024 metais ši sritis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudenciją papildė reikšmingais išaiškinimais dėl paramos steigiant naujas darbo vietas ir dėl subsidijų skyrimo COVID-19 paveiktoms įmonėms.

Užimtumo tarnyba nepagrįstai atsisakė nagrinėti pareiškėjo prašymą pratęsti vietinio užimtumo projekto, skirto darbo vietoms steigti, įgyvendinimo terminą, praleistą dėl COVID-19 pandemijos padarinių

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė pareiškėjo teises, atmesdamas Užimtumo

tarnybos apeliacinį skundą ir konstatuodamas, kad sutartis su pareiškėju galėjo būti pratęsta ilgesniam laikui. Teismas pabrėžė, kad pagal Užimtumo įstatymą vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo terminas galėjo būti ilgesnis nei 10 mėnesių, jei dėl to buvo susitariama su Užimtumo tarnyba. Ši nuostata buvo pakeista tik nuo 2022 m. liepos 1 d. ir pareiškėjui nebuvo taikoma. Užimtumo tarnyba nepagrįstai atsisakė svarstyti pareiškėjo prašymą pratęsti projekto įgyvendinimo terminą ir reikalavo grąžinti pervestą subsidijos dalį, nors vėlavimą lėmė COVID-19 pandemija. Teismas įpareigojo Užimtumo tarnybą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-114-525/2024

Smulkiojo verslo paraiška dėl mažo įsiskolinimo „Sodrai“ buvo atmesta nepagrįstai

Pareiškėjo teisės buvo apgintos Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui konstatavus, kad pareiškėjo projekto paraiška dėl 2,63 Eur skolos „Sodrai“ buvo atmesta nepagrįstai. Atsižvelgęs į paramos tikslus – remti smulkųjų ir vidutinį verslą, kurti naujas darbo vietas bei skatinti užimtumą probleminėse teritorijose – Teismas nusprendė, kad toks sprendimas buvo neproporcingas. Pareiškėjo įsiskolinimas buvo labai mažas, nebuvo išieškomas priverstine tvarka, o sužinojęs apie jį, pareiškėjas iškart sumokėjo skolą. Teismas įvertino, kad formaliai taikant įstatymo reikalavimus, bet neatsižvelgiant į individualią situaciją, buvo pažeisti proporcingumo ir teisingumo principai. Todėl pareiškėjo paraišką reikėjo toliau nagrinėti, o ne atmesti vien dėl šios skolos.

2024 m. sausio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-647-520/2024

Įmonė, kurios nuostoliai kilo ne dėl COVID-19 pandemijos, privalo grąžinti gautą subsidiją

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pabrėžė, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerijos išmokėtos subsidijos buvo skirtos padėti įmonėms, nukentėjusioms nuo COVID-19 pandemijos ir jos sukeltų padarinių. Administruojanti institucija turėjo pareigą tikrinti, ar įmonių apyvartos sumažėjo dėl COVID-19. Teismas pažymėjo, kad parama turėjo būti skiriama įmonėms, kurių pajamos krito bent 30 proc. dėl pandemijos ar dėl valstybės taikytų karantino ribojimų, o ne dėl kitų priežasčių. Byloje nagrinėtu atveju Teismas pripažino, kad pareiškėjo pajamos sumažėjo ne dėl su COVID-19 susijusių priežasčių, o dėl paties pareiškėjo veiksmų (dividendų išmokėjimo ir kitų veiksmų). Todėl pareiškėjas buvo pagrįstai įpareigotas grąžinti subsidiją.

2024 m. sausio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-175-789/2024

Subsidijos dėl COVID-19 protrūkio skiriamos tik toms įmonėms, kurios 2019 metais realiai vykdė ekonominę veiklą ir mokėjo gyventojų pajamų mokesčius

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas išaiškino, kad subsidijos turėjo būti skiriamos tik toms nuo COVID-19 protrūkio nukentėjusioms įmonėms, kurios 2019 m. realiai vykdė pagrindinę ekonominę veiklą, turėjo mokėti gyventojų pajamų mokesčių ir iki 2020 m. sausio 31 d. šią prievolę bent iš dalies įvykdė. Byloje nagrinėtu atveju pareiškėjas 2019 metais savo pagrindinės ekonominės veiklos nevykdė – neteikė reabilitacijos ir sveikatinimo paslaugų, todėl jam neatsirado prievolė mokėti gyventojų pajamų mokesčių. Dėl to pareiškėjas neatitiko subsidijos skyrimo sąlygų.

2024 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-76-492/2024

Vietos savivalda

Vietos savivaldos srityje savivaldybių administravimo subjektai priima sprendimus, tiesiogiai veikiančius gyventojų kasdienį gyvenimą. Teismų sprendimai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad savivaldybių veiksmai būtų aiškūs, teisėti ir atitiktų visuomenės interesus. 2024 metais Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui teko nagrinėti įvairius klausimus, susijusius su statybos, susisiekimo ir atliekų tvarkymo sektoriais.

Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo plano nuostatos dėl pastatų aukštų skaičiaus yra nesuderinamos su teisinio aiškumo ir sistemishumo principais

Byloje dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano nuostatos teisėtumo Teismas konstatavo, jog šiame plane įtvirtintos sąvokos „didžiausias leistinas pastatų aukštų skaičius“ turinys sukėlė

teisinį nesuderinamumą su žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro priimtų taisyklių nuostatomis. Teismas pabrėžė, kad nors poįstatyminiai teisės aktai ir bendrieji planai reguliuoja skirtingus teisinius santykius, jų sąvokos turi būti apibrėžtos vienodai. Skirtingas sąvokų apibrėžimas gali lemti dviprasmybes projektuojant statinius, kai tas pats pastatas būtų vertinamas nevienodai skirtinguose teisiniuose dokumentuose.

2024 m. sausio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1035-662/2024

Vilniaus miesto savivaldybės aktai dėl gatvių siaurimo negali būti taikomi

Teismas išaiškino, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės gatvių infrastruktūros standartas (Standartas) laikytinas norminiu teisės aktu, nes juo nustatomos bendro pobūdžio privalomos elgesio taisyklės, taikomos Vilniaus gatvėms. Teismas, be kita ko, įvertino tai, jog Standartas nustato konkrečius privalomus reikalavimus, kuriuos turi atitikti miesto gatvės, parkavimo vietos, šali-gatviai, želdiniai, kiti gatvės elementai. Kadangi šis teisės aktas nebuvo paskelbtas Teisės aktų registre, konstatuota, jog jis nėra įsigaliojęs ir negali būti taikomas.

2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-924-1047/2024

Gyventojų apmokestinimas už neleistinai prie konteinerių paliktas atliekas pripažintas neteisėtu

Teismas konstatavo, kad Vilniaus miesto savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatų taisyklės, neaiškiai apibrėžiančios, kaip turi būti mokama už prie konteinerių neleistinai paliktas, pavyzdžiui, statybų atliekas,

pažeidžia teisinio aiškumo principą. Nustatyta, kad šiuo teisiniu reguliavimu siekta rinkliavų mokėtojus apmokestinti ne tik už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą / išvežimą, bet ir kitas atliekas. Anot Teismo, nesant pagrindo tokį apmokėjimą laikyti rinkliava ir jo nesiejant su galinčiu susidaryti atliekų kiekiu, tokios teisinio reguliavimo nuostatos principo „teršėjas moka“ taikymo prasme negali būti laikomos proporcingomis. Siekdamas užkirsti kelią galimiems socialiniams konfliktams tarp viešojo administravimo subjekto ir asmenų, Teismas pripažino, kad taisyklės netaikytinos nuo jų priėmimo dienos.

2024 m. vasario 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-97-556/2024

Dvikalbiai lietuvių ir lenkų kalba viešieji užrašai Šalčininkų mieste atitinka teisės aktų reikalavimus

Teismas panaikino Valstybinės kalbos inspekcijos nurodymą, kuriuo Šalčininkų rajono savivaldybė buvo įpareigota dvikalbius viešuosius užrašus Šalčininkų mieste pateikti tik valstybine kalba. Teismas nusprendė, kad užsienio kalba gali būti vartojama viešuosiuose užrašuose, ypač tarptautinio bendravimo reikmėms, pavyzdžiui, transporte ar viešosiose vietose, kur yra poreikis suteikti informaciją tiek vietiniams gyventojams, tiek užsienio svečiams. LVAT nusprendė, kad dvikalbiai užrašai, kuriuose informacija lenkų kalba nėra išsamesnė ir jų teksto formatas nėra didesnis už lietuvių kalbą, atitinka teisės aktų reikalavimus.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1207-1188/2024

Žalos atlyginimas

Žalos atlyginimo bylos – vienos iš dažniausiai nagrinėjamų bylų Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme. Tai ginčai, kai asmenys siekia gauti kompensaciją už valdžios institucijų neteisėtus veiksmus ar neveikimą. Teismo bylose pripažįstamas pareiškėjų teisių pažeidimas arba priteisiamas žalos atlyginimas rodo žalos atlyginimo instituto veiksmingumą ir svarbą asmenims, siekiantiems apginti savo galbūt pažeistas teises ir (ar) teisėtus interesus. Kartu tai yra ir asmenų teisinį saugumą užtikrinantis elementas. Jei valstybės institucijos savo neteisėtais veiksmais padaro žalą asmenims, svarbu, kad jų teisės teisme būtų visiškai apgintos, o patirti praradimai – kompensuoti.

Draudimas nuteistajam iki gyvos galvos dalyvauti tėvo laidotuvėse pripažintas neteisėtu

Teismas nagrinėjo bylą, kurioje nuteistasis iki gyvos galvos prašė priteisti neturtinę žalą dėl atsiskyrimo leisti jam vykti į tėvo laidotuves. Teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą dėl Bausmių vykdymo kodekso nuostatos, kuri nuteistiesiems iki gyvos galvos nesuteikė teisės į trumpalaikes išvykas už pataisos įstaigos ribų. Konstitucinis Teismas pripažino, kad ši nuostata prieštarauja Konstitucijai. Atsižvelgdamas į tai, Teismas konstatavo, jog tiek kalėjimo administracijos atsisakymas leisti pareiškėjui nuvykti į atsisveikinimą su mirusiu tėvu, tiek Lietuvos kalėjimų tarnybos sprendimas netenkinti pareiškėjo skundo

yra neteisėti, ir priteisė pareiškėjui neturtinės žalos atlyginimą.

2024 m. liepos 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-19-968/2023

Sumažinta „Nidos seklyčios“ pastatų savininkui iš valstybės ir savivaldybės priteista žala dėl neteisėtų statybų Kuršių nerijoje

Dėl žalos, kilusios šalinant neteisėtų statybų padarinius Kuršių nerijos nacionaliniame parke, atlyginimo Teismas pasisakė byloje, kurioje nustatyta, kad „Nidos seklyčios“ pastatų statyba ir jų nuosavybės teisių registracija buvo pagrįsta neteisėtais administraciniais aktais. Už žalą pastatų savininkui nuspręsta solidariai atsakingais laikyti Neringos savivaldybę ir Lietuvos valstybę. Teismas pažymėjo, kad valdžios institucijos neveikė rūpestingai ir neužtikrino operatyvaus ir nuoseklaus neteisėtų statybų padarinių šalinimo proceso, todėl pareiškėjas patyrė ilgalaikį netikrumą dėl ginčo statybų teisėtumo. Tačiau pareiškėjo reikalavimų dalis dėl negautų pajamų buvo atmesta kaip per daug nutolusi nuo valstybės institucijų klaidų, kita dalis pareiškėjo reikalavimų pripažinti pateiktais praleidus senaties terminą. Galutinė žalos atlyginimo suma pareiškėjui buvo sumažinta iki 1,7 mln. eurų.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-514-662/2024

Automobilio savininkams iš savivaldybės priteistas žalos atlyginimas už daugiabučio namo kieme nuvirtusį medį

Teismas priteisė iš savivaldybės automobilio savininkams žalos atlyginimą, kai transporto priemonė buvo apgadinta nuvirtus medžiui, augusiam savivaldybės teritorijoje esančioje valstybinėje žemėje, išnuomotoje daugiabučio namo savininkų bendrijai.

Teismas išaiškino, kad nors žemės sklypo nuomotojas gali būti laikomas želdinių valdytoju, tai nepaneigia savivaldybei įstatymais nustatytos bendros želdynų ir želdinių priežiūros bei tvarkymo pareigos. Nenustačius, kad ši pareiga buvo perduota kitam subjektui teisės aktų nustatyta tvarka, savivaldybė liko atsakinga už želdinių priežiūros neatlikimą.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-11-1188/2024

Valstybė privalo atlyginti karinės paskirties daiktus pagaminusios bendrovės nuostolius, kilusius dėl sugriežtintų nacionalinio saugumo reikalavimų

Teismas sprendė karinės paskirties prekes gaminusios bendrovės prašymą atlyginti nuostolius, kilusius pasikeitus nacionalinio saugumo reguliavimui, dėl kurio buvo panaikintas jai išduotų importo ir eksporto licencijų galiojimas. Susiklosčiusi situacija lėmė, kad dėl draudimo eksportuoti karinės bei A kategorijos ginklų paskirties daiktus bendrovė neteko galimybes jų realizuoti, tačiau turėjo pareigą užtikrinti tinkamą tokių daiktų saugojimą Lietuvos Respublikoje, todėl bendrovė prašė atlyginti turtinę žalą, kurią sudarė šių daiktų saugojimo išlaidos. Teismas pažymėjo, kad nors teisinė aplinka gali kisti, bendrovė turėjo teisėtų lūkesčių, kad jos pagal ankstesnį reglamentavimą įgytos teisės bus apsaugotos. Konstatuota, jog, atsižvelgiant į teisingumo ir proporcingumo principus, valstybė turi pareigą užtikrinti, jog tokie reguliavimo pakeitimai nesudarytų neproporcingos naštos atskiram subjektui, o šios pareigos neįvykdymas sudaro pagrindą pripažinti valstybės neteisėtus veiksmus.

2024 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-303-629/2024

Valstybės tarnyba

Lietuvoje valstybės tarnyboje dirba daugiau nei 40 tūkst. darbuotojų, ir tai yra reikšminga viešojo sektoriaus personalo dalis. Todėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimai dėl valstybės tarnybą reglamentuojančių nuostatų yra svarbūs ne tik piliečiams, bet ir institucijoms, atsakingoms už valstybės tarnybos politikos formavimą ir įgyvendinimą. Tokios bylos prisideda prie teisingų, teisėtų ir visuomenei naudingų santykių užtikrinimo tarp valstybės tarnautojų ir valstybės, taip pat padeda išlaikyti valstybės tarnybos vientisumą ir užtikrinti tinkamą žmogaus teisių apsaugą. Lyginant su praėjusiais metais, valstybės tarnybos ginčų skaičius sumažėjo daugiau nei trečdaliu, kas liudija, kad valstybės tarnyba tampa vis solidesnė ir pasitikėjimą kelianti sritis, grindžiama tarnautojų etika ir profesiniais principais.

Mokėjimai už darbą poilsio, švenčių dienomis, naktį ir viršvalandžius neįskaitomi į statutinio pareigūno valstybinę pensiją

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas papildė praktiką dėl pareigūno valstybinės

pensijos apskaičiavimo. Teismas išaiškino, kad pagal Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymą pensija skaičiuojama pagal darbo užmokesčio vidurkį, į kurį įtraukiama tik pareiginė alga ir tam tikri nurodyti priedai. Pareiškėjui, kuris buvo statutinis tarnautojas, taikomas Vidaus tarnybos statutas, kuriame darbo užmokestis už poilsio, švenčių dienas, naktinį bei viršvalandinį darbą laikomas atskira dalimi, nepriklausančia pensijos apskaičiavimui.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-254-822/2024

Pasibaigus karantinui, prokuroro prašymas leisti jam dirbti nuotoliniu būdu 5 dienas per savaitę atmestas pagrįstai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas išaiškino, kad pasibaigus karantinui negalima taikyti laikinų darbo organizavimo taisyklių, todėl įprastai darbas turi būti atliekamas darbo vietoje. Prokuroro prašymas nuolat dirbti nuotoliniu būdu buvo įvertintas atsižvelgiant į prokuratūros darbo

organizavimo diskreciją ir prokurorų funkcijų pobūdį. Teismas pabrėžė, kad pareiškėjas gyvena tame pačiame mieste, kur yra ir jo darbo vieta, ir nepateikė konkrečių priežasčių, kodėl negalėtų dirbti savo darbo kabinete. Taip pat konstatuota, kad jo argumentai dėl diskriminacijos nebuvo pakankami, nes jis lygina savo situaciją su asmenimis, gyvenančiais toli nuo tarnybos vietos.

2024 m. vasario 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-14-492/2024

Teismas muitinės pareigūnui priteisė beveik 3 000 Eur važiavimo išlaidų kompensaciją

Pareiškėjo teisės buvo apgintos Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui atnaujinus procesą byloje ir priteisus jam iš Muitinės departamento 2 865,55 Eur su darbu susijusių važiavimo išlaidų kompensaciją. Teismas konstatavo, jog teisinis reguliavimas, reglamentuojantis pareiškėjo patirtų važiavimo išlaidų kompensavimą, negali būti taikomas dėl jo prieštaravimo aukštesnės galios teisės aktams. Todėl Muitinės departamento atsakymas išmokėti pareiškėjui visą važiavimo išlaidų kompensaciją nebuvo grindžiamas galiojančiomis ir teisėtomis teisės normomis. Teismas nusprendė, kad pareiškėjas turėjo objektyvią priežastį patirti šias išlaidas – jo tarnybos vieta buvo apie 140 km nuo gyvenamosios vietos.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. spalio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1634-821/2024

Pareigūnui nepagrįstai skirta tarnybinė nuobauda už savo asmens duomenų tikrinimą registruose

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė pareiškėjo teises, nusprendęs, kad jam nepagrįstai buvo skirta tarnybinė nuobauda už tai, kad tarnybos metu jis tikrino savo asmens duomenis

Gyventojų registre ir „Sodros“ duomenų modulyje. Ginčui aktualios teisės aktų nuostatos draudė pareigūnui ne tarnybos tikslais jungtis prie policijos naršyklių ir registrų. Tačiau pareiškėjas tikrino savo duomenis, kad galėtų įvertinti, ar teisingai apskaičiuotos jo gautos pajamos pagal „Sodros“ duomenis. Teismas įvertino, kad pareiškėjo padarytas pažeidimas buvo mažareikšmis ir nesukėlė jokių neigiamų pasekmių.

2024 m. sausio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-25-520/2024

Tarnybinės nuobaudos skyrimo terminas po Seimo kontrolieriaus tyrimu nustatytų pažeidimų ir procedūrinis terminas pradėti tarnybinio nusižengimo tyrimą skiriasi

Savivaldybės tarnautojai skirta tarnybinė nuobauda (pastaba) dėl kelių netinkamai įvykdytų uždavinių, neteisingai atsakant į užklausą apie daugiaabučių namų valdymo perdavimą ir administratoriaus priežiūrą. Seimo kontrolieriaus pažyma dėl tarnautojos galimų pažeidimų buvo surašyta 2022 m. vasario 24 d., o byloje ginčytas savivaldybės administracijos įsakymas skirti pastabą priimtas 2022 m. balandžio 25 d. Teismas įvertino, kad tokiu būdu tarnybinė nuobauda buvo paskirta ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo Seimo kontrolieriaus pažymos surašymo dienos ir nepraleidus tarnybinės nuobaudos skyrimo termino. Tarnybinio nusižengimo tyrimas pradamas per 5 darbo dienas nuo oficialios informacijos apie galimą valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą gavimo. Tačiau Teismas nenustatė, kad procedūrinio termino praleidimas ir tarnybinio nusižengimo tyrimo pradėjimas tik 2022 m. kovo 31 d. neužtikrino objektyvaus visų aplinkybių įvertinimo, todėl tai nesudarė pagrindo panaikinti ginčytą įsakymą.

2024 m. vasario 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1223-575/2024

Taikos sutartys

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo taikiai užbaigiamų bylų kiekis kiekvienais metais išlieka panašus – 2024 m. tokių bylų buvo 9. Ginčo šalims taikius susitarimus pasiekti padeda sklandus ir konstruktyvus institucijų ir pareiškėjų bendradarbiavimas. Teismas vertina ir palaiko šalių siekį kilsius ginčus spręsti taikiai, taip padedant atkurti socialinę taiką tarp ginčo šalių, stiprindamas pasitikėjimą institucijomis ir patvirtindamas abiem pusėms geriausią sprendimą. Teismas skiria nuoseklų dėmesį ir taikos sutarčių praktinio įgyvendinimo procesui.

Ginčas dėl taršos leidimo sąlygų peržiūros buvo išspręstas taikiai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas patvirtino taikos sutartį tarp bendrovės „Klaipėdos

jūrų krovinių kompanija“ ir Aplinkos apsaugos agentūros. Pagal šią sutartį bendrovė atsiėmė savo prašymą peržiūrėti taršos leidimo sąlygas, o Agentūra savo sprendimą, kuriuo reikalavo pateikti paraišką dėl taršos leidimo keitimo, pripažino nebegaliojančiu.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-6-520/2024

Taikos sutartimi išspręstas klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

Tarp pareiškėjo bendrovės „Finance Guru“ ir trečiojo suinteresuoto asmens bendrovės „Lifosa“ sudarytą taikos sutartį, kuria buvo išspręstas bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas, Lietuvos

vyriausiasis administracinis teismas patvirtino. Taikos sutartyje „Lifosa“ sutiko „Finance Guru“ kompensuoti 3 000 Eur byloje patirtų išlaidų, o pasitaro ji patvirtino, jog tokia kompensacija yra tinkama ir priimtina.

2024 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-744-1047/2024

asmenų teisių. Jei reikia, teismas privalo pasitelkti faktinių duomenų nustatymo priemones, įskaitant trečiųjų šalių paaiškinimus. Šiuo atveju byloje nebuvo išsiaiškinta, ar nėra pažeidžiamos trečiojo suinteresuoto asmens teisės.

2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-441-624/2024

Pasiektas susitarimas dėl gražintinos paramos dydžio sumažinimo

Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme taikiai išspręstas ginčas tarp Platelių bendruomenės ir Nacionalinės mokėjimo agentūros dėl dalies išmokėtos paramos susigrąžinimo. Bendruomenei buvo skirta parama lauko scenos ir sporto aikštelės įrengimui Plateliuose. Agentūra nusprendė skirti 12 994,23 Eur sankciją dėl pažeidimo – rangos sutarties vykdymo termino pratęsimo. Tačiau taikos sutartyje agentūra sutiko sumažinti sankciją iki 2 598,85 Eur (5 proc. nuo paramos) vietoj anksčiau taikytų 25 proc.

2024 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-115-463/2024

Dėl neįvertintų trečiojo suinteresuoto asmens interesų taikos sutarties tvirtinimo klausimas gražintas spręsti iš naujo

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas apgynė trečiojo suinteresuoto asmens bendrovės „Vilniaus paukštynas“ interesus, gražindamas pirmosios instancijos teismui iš naujo spręsti klausimą dėl taikos sutarties tvirtinimo. Pareiškėjas ir Nacionalinė žemės tarnyba taikos sutartimi susitarė dėl tarnybos sprendimo, susijusio su specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymu į Nekilnojamojo turto kadastrą, panaikinimo. Teismas pabrėžė, kad prieš tvirtinant taikos sutartį būtina išsiaiškinti, ar jos sąlygos nepažeidžia trečiųjų suinteresuotų

2024 metų įvykiai ir renginiai

01 Vasario 5 d.

Išleistas elektroninis administracinės praktikos biuletėnis Nr. 45, kuriame apibendrinata 2023 metų sausio-birželio mėnesių esminė LVAT praktika norminių administracinių aktų teisėtumo bylose, taip pat bylose dėl ginčų, kylančių viešojo administravimo srityje. Informacinėje dalyje pateikta specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo apžvalga, Europos Sąjungos teismų bei Europos Sąjungos valstybių narių teismų sprendimų apžvalgos. LVAT elektroninis periodinis leidinys skaitytojams platinamas interneto erdvėje nemokamai.

02 Vasario 6 d.

LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė susitiko su Lietuvos Respublikos Prezidentu Gitanu Nausėda. Susitikimo metu kalbėta apie administracinių teismų bendradarbiavimą su bendrosios kompetencijos teismais, Lietuvos Respublikos Konstituciniu Teismu bei administracinių teismų bendradarbiavimą Europoje. Susitikimo metu taip pat aptarti teismo administravimo tobulinimo planai, teisėjų darbo krūvio, socialinių garantijų, teismo darbuotojų tinkamos veiklos užtikrinimo klausimai, dėmesys skirtas teisės normų pokyčių poreikiams aptarti.

03 Vasario 27–29 d.

LVAT vyko Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros (EUAA) organizuotas tarptautinis seminaras „Įvadas į Bendrą Europos prieglobsčio sistemą, priskyrimas asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, ir pažeidžiamumas, susijęs su tarptautinės apsaugos prašymais“, kurio metu Lietuvos administracinių teismų teisėjai ir teisėjų padėjėjai gilinosi į Bendros Europos prieglobsčio sistemos supratimą, aiškinosi pabėgėlių apibrėžties ir prieglobsčio prašytojų pažeidžiamumo elementus. Su seminaro dalyviais žiniomis dalinosi Belgijos, Airijos ir Italijos teismų ekspertai, pranešimą skaitė LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė.

04 Kovo 28 d.

LVAT vyko 2023 metų veiklos apžvalgos pristatymo renginys, kuriame dalyvavo teismų, valstybės institucijų bei akademinės bendruomenės atstovai. Svečiams LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė pristatė praėjusių metų teismo veiklą, svarbiausias nagrinėtų bylų kategorijas, statistiką ir teisminės praktikos tendencijas, akcentavo su renginio tema susijusias teismo nagrinėjamas normines administracines bylas bei jų išnagrinėjimo rezultatus. LVAT 2023 metų veiklos apžvalgos sutrumpintą bei išplėstinį variantą elektroniniu formatu galima rasti LVAT interneto svetainėje.

05 Gegužės 3 d.

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme iškilmingai paminėtas 10 valstybių narystės Europos Sąjungoje 20-metis. Šia proga vyko ESTT organizuota konferencija „10-ies valstybių narystės Europos Sąjungoje 20-metis: naujas konstitucinis momentas Europai“, kurios metu buvo svarstomos įvairios temos, apimančios 2004 m. plėtros įtaką Europos Sąjungai, jos vertybėms ir teisės sistemai. Viena iš konferencijos pranešėjų buvo LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė, savo pranešime pabrėžusi, jog tokios vertybės kaip demokratija, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms yra Europos Sąjungos pagrindas, lemiantis mūsų veiksmus ir sprendimus.

05 Gegužės 10 d.

LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė ir LVAT pirmininko pavaduotojas Ernestas Spruogis pristatė pranešimus Lietuvos Respublikos Seime vykusiame mokslinėje-praktinėje administracinės teisės konferencijoje „Teisminė kontrolė kaip esminis viešojo administravimo efektyvumo užtikrinimo elementas“. Konferencijos metu buvo aptarti klausimai, susiję su teisminės kontrolės reikšme ir jos įtaka viešojo administravimo efektyvumui, diskutuota apie Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos įtaką Lietuvos administracinės justicijos raidai, aptarta aktuali administracinių teismų praktika rinkimų bylose ir kiti reikšmingi klausimai.

05 Gegužės 24 d.

Vilniaus universiteto Teisės fakultete vyko tarptautinė konferencija „Lietuvos Respublika Europos Sąjungoje: dvidešimt metų patirties, iššūkių ir augimo“, skirta Lietuvos narystės Europos Sąjungoje dvidešimtmečiui paminėti. Renginyje dalyvavo garsiausi užsienio šalių ir Lietuvos mokslininkai bei tarptautinių ir nacionalinių teismų teisėjai. LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė skaitė pranešimą „Daugialypė pagrindinių teisių apsauga Lietuvos teismuose“ ir, pristatydamą svarbiausius LVAT teisminės praktikos pavyzdžius nagrinėjamos temos kontekste, akcentavo Europos Sąjungos bei nacionalinės pagrindinių teisių apsaugos sistemos vertybinį bendrumą bei papildomumą.

06 Birželio 3 d.

Vyko renginys, skirtas paminėti Lietuvos administracinių teismų 25-ąsias įsteigimo metines, kurio metu administracinių teismų bendruomenės nariai ir gerbiami svečiai dalinosi sveikinimais, prisiminimais ir išvalgomis. Sveikinimo kalbą sakė LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė. Ji pabrėžė dabartinę ir būsimą administracinių teismų ir teisėjų vaidmenį: „Neabejotina, jog administracinės justicijos istorija, įskaitant Lietuvos situaciją, ištiesių buvo ir yra sėkmės istorija“. Renginį vedė LVAT teisėjas Ramūnas Gadliauskas bei Regionų administracinio teismo teisėja Rūta Miliuvienė.

06 Birželio 7 d.

LVAT pirmą kartą įvyko Kultūros nakties renginys, kurio metu lankytojai sužinojo daug įdomios ir naudingos informacijos apie teismo pastatą, jo išorės ir vidaus ypatumus bei dalyvavo diskusijoje su LVAT teismo pirmininko pavaduotoju Ernestu Spruogiu. Renginio metu LVAT taip pat atvėrė savo kiemo vartus scenos menų atstovams. Žiūrovai išvydo įvairių scenos meno sričių improvizacijų sesiją, pavadintą „Tarpdisciplininis džemas“.

06 Birželio 19 d.

LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė Šv. Jonų bažnyčioje vykusioje Vilniaus universiteto Teisės fakulteto magistro diplomų įteikimo šventėje pasveikino ir apdovanojo tris geriausiai LVAT komisijos įvertintus viešosios teisės srities magistrus darbų autorius.

07 Birželio 20–21 d.

LVAT įvyko antrasis Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros organizuotas tarptautinis seminaras, kuriame dalyvavo LVAT bei Regionų administracinio teismo teisėjai ir teisėjų padėjėjai, dirbantys su prieglobsčio ir migracijos bylomis. Šie mokymai jiems suteikė papildomų žinių bei kompetencijų būsimos rizikos vertinimo, valstybės apsaugos sąvokos, vidaus apsaugos alternatyvos srityse, administracinėse užsieniečių bylose priimančias teisingus ir pagrįstus sprendimus, užtikrinančius prieglobsčio prašytojų teisių apsaugą.

07 Liepos 15 d.

Išleistas elektroninis administracinės praktikos biuletenis Nr. 4,6, kuriame apibendrinama 2023 metų liepos–gruodžio mėnesių esminė LVAT praktika norminių administracinių aktų teisėtumo bylose, taip pat bylose dėl ginčų, kylančių viešojo administravimo srityje. Informacinėje dalyje pateikta specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo apžvalga, Europos Sąjungos teismų bei Europos Sąjungos valstybių narių teismų sprendimų apžvalgos. LVAT elektroninis periodinis leidinys skaitytojams platinamas interneto erdvėje nemokamai.

09 Rugsėjo 26 d.

Vilniaus universitete vyko Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus universiteto, Nacionalinės teismų administracijos ir Užsienio reikalų ministerijos organizuota tarptautinė konferencija „Privatumo ir žiniasklaidos laisvės derinimo klausimai teismuose“. Konferencijoje dalyvavo teisėjai, akademikai, žiniasklaidos atstovai bei užsienio svečiai iš Lenkijos ir Ukrainos teismų sistemos. Konferencijoje aptartos privatumo apsaugos ir žiniasklaidos laisvės derinimo teismuose problemos. Ši konferencija buvo sudėtinė Lietuvos pirmininkavimo Europos Tarybos Ministrų Komitetui programos dalis.

09 Rugsėjo 27 d.

LVAT lankėsi teisėjų delegacijos iš Lenkijos vyriausiojo administracinio teismo bei Ukrainos Aukščiausiojo Teismo Kasacinio administracinio teismo. Svečiai, kartu su LVAT pirmininke Skirgailė Žalimienė, teismo pirmininko pavaduotoju Ernestu Spruogiu bei teisėjais Veslava Ruskan, Jolanta Malijauskienė ir Gintaru Kryževičiumi dalyvavo trišalėje apvaliojo stalo diskusijoje „Administracinių teismų vaidmuo užtikrinant veiksmingą žmogaus teisių apsaugą viešojo administravimo srityje; dabartiniai iššūkiai Lenkijos, Ukrainos ir Lietuvos aukščiausiuose administraciniuose teismuose“. Lenkijos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pavaduotojas Jerzy Siegień džiaugėsi diskusijos rezultatais, o pirmininkė Skirgailė Žalimienė išsakė lūkestį, kad keitimasis patirtimi ir žiniomis bus labai naudingas Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos šalių administracinės justicijos sistemoms.

09 Spalio 24 d.

Lietuvos Respublikos Konstituciniame Teisme LVAT teisėjai susitiko su Europos Žmogaus Teisių Teismo delegacija. Svečiai su Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir LVAT teisėjais diskutavo apie naujausią EŽTT praktiką, kuri gali būti aktuali aukščiausiems nacionaliniams teismams, svarstė, kaip teisminis dialogas tarp EŽTT ir aukščiausių nacionalinių teismų suvokiamas iš EŽTT perspektyvos, kokius pokyčius galima įžvelgti šioje srityje. EŽTT vicepirmininko Arnfinn'o Bårdsen'o teigimu, dialogas tarp nacionalinių teismų ir EŽTT yra ypač svarbus, nes skirtingų šalių deleguoti teisėjai su savo patirtimis ir nacionalinės teisės žiniomis gali padėti geriau suprasti bylos kontekstą.

09 Spalio 25 d.

LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė Lietuvos Respublikos Seime vykusioje tarptautinėje mokslinėje-praktinėje konstitucinės teisės konferencijoje „Konstitucinis dialogas: kas lemia žmogaus teisių raidos tendencijas?“ skaitė pranešimą „Europos žmogaus teisių konvencijos ir ES pagrindinių teisių chartijos reikšmė ir santykis teismų sprendimuose“. Tarptautiniame renginyje pranešimus taip pat skaitė ir diskusijose dalyvavo akademinės ir teisininkų bendruomenės atstovai, buvę ir esami Konstitucinio Teismo pirmininkai bei teisėjai, Europos Žmogaus Teisių Teismo vicepirmininkas ir šio teismo Lietuvos, Latvijos bei Ukrainos teisėjai.

09 Lapkričio 13 d.

LVAT vyko knygos „Ūkinės veiklos laisvės apsauga Lietuvoje ir Vokietijoje“ pristatymas. Leidinio moksliniai redaktoriai prof. dr. Egidijus Šileikis bei prof. dr. Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė pristatė leidinyje nagrinėjamus klausimus, analizuojamus įvairius tarpdisciplininių verslo iniciatyvų reguliavimo ir ribojimo aspektus: ekonominis-teisinis reguliavimas ir ūkinės veiklos priežiūra, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kontrolę ir administracinę sankcionavimą; darmaus vystymosi principo įgyvendinimas energetikos, vandens išteklių ir teritorijų planavimo srityse; reguliuojamos rinkos, įskaitant alkoholio ir farmacijos sektorius. Savo tyrimą knygoje taip pat pristatė LVAT teisėja Rasa Ragulskytė-Markovienė.

10 Gruodžio 2 d.

LVAT pirmininko pavaduotojas Ernestas Spruogis susitiko su Vilniaus universiteto Teisės fakulteto 2 kurso studentais, dalyvavusiais Nacionalinės teismų administracijos organizuojamame projekte „Diena su teisėju“. Projekto dalyviai turėjo galimybę iš arti susipažinti su teisėjo profesija ir darbu, Lietuvos teismų sistema ir administracinių teismų darbo ypatumais. Projekto dalyviai taip pat apžiūrėjo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo patalpas, kabinetus, posėdžių sales bei susitiko su LVAT pirmininke Skirgailė Žalimienė.

10 Gruodžio 9 d.

LVAT vyko apskritojo stalo diskusija „Žmogaus teisės ir administraciniai sprendimai: užtikrinimo ir kontrolės mechanizmai“, skirta Tarptautinei žmogaus teisių dienai paminėti. Ši diskusija subūrė žmogaus teisių apsaugos institucijų atstovus, politikus, žymius teisininkus ir ekspertus, kurie analizavo administracinių sprendimų įtaką žmogaus teisėms ir aptarė veiksmingus jų užtikrinimo bei kontrolės mechanizmus.

11 Gruodžio 12–13 d.

LVAT delegacija, vadovaujama teismo pirmininkės Skirgailės Žalimienės, dalyvavo Varšuvoje vykusiame Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros ir Lenkijos vyriausiojo administracinio teismo organizuotoje konferencijoje „Tarptautinė apsauga kryžkelėje“. Konferencijos metu teisėjai, teisės ekspertai ir politikos formuotojai iš įvairių Europos Sąjungos šalių aptarė aktualiausias prieglobsčio ir migracijos politikos iššūkius. LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė savo pranešime pabrėžė, kad net ir krizių situacijose Europos Sąjungos valstybės narės turi laikytis asmens teisių apsaugos principų bei užtikrinti sąžiningus ir proporcingus sprendimus.

Istorinis Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos aukščiausiųjų administracinių teismų susitikimas – svarbus žingsnis stiprinant teisinę paramą Ukrainai

2024 m. rugsėjo 27 d. Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme pirmą kartą vyko istorinis trišalis susitikimas, subūręs teisėjų delegacijas iš Lenkijos vyriausiojo administracinio teismo bei Ukrainos Aukščiausiojo Teismo Kasacinio administracinio teismo. Šis išskirtinis renginys ne tik įtvirtino naują regioninio teismų bendradarbiavimo formatą, bet ir tapo svarbiu Lietuvos paramos Ukrainai ženklu, atspindinčiu vieną kertinių mūsų šalies užsienio politikos prioritetų – visapusišką paramą Ukrainai jos kovoje už demokratiją ir teisinę valstybę.

Diskusijos metu LVAT teisėjai kartu su užsienio kolegomis išsamiai nagrinėjo administracinių teismų vaidmenį užtikrinant veiksmingą žmogaus teisių apsaugą viešojo administravimo srityje. Dalydamiesi patirtimi ir įžvalgomis, teisėjai aptarė opiausius šiandienos iššūkius, su kuriais susiduria Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos aukščiausieji administraciniai teismai.

Administracinė justicija karo akivaizdoje: Ukrainos patirtis

Ukrainos Aukščiausiojo Teismo Kasacinio administracinio teismo pirmininkas Mykhailo Smokovych pristatė teismų sistemos pokyčius, įvykusius Ukrainos teismų reformos kontekste, bei konstitucinio skundo instituto įvedimą. Jis akcentavo, kad dėl karo kilęs poreikis apriboti teisę gauti viešą informaciją ir kiti iššūkiai verčia Ukrainos administracinę justiciją ieškoti inovatyvių sprendimų, siekiant užtikrinti žmogaus teisių apsaugą ekstremaliomis sąlygomis.

Mykhailo Smokovych taip pat pabrėžė, kad tarptautinė teisėjų bendruomenė turi išlaikyti

solidarumą su Ukraina: „Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos apskritojo stalo diskusijos, profesinis bendravimas, keitimasis patirtimi ir iššūkių aptarimas padės formuoti konstruktyvius pasiūlymus tarptautinių strateginių kryptių srityje“.

Teismų nepriklausomumas ir procesų skaidrumas: Lenkijos iššūkiai

Lenkijos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pavaduotojas Jerzy Siegień analizavo teisėjų nepriklausomumo grėsmes ir kandidatų į teisėjus atrankos problematiką Lenkijoje. Jis taip pat pristatė bylos nagrinėjimo per protinę terminą praktiką bei siekį užtikrinti vieningą ir skaidrią administracinių teismų veiklą.

„Organizuojant tokius renginius kaip šis, galime pasiekti užsibrėžtų tikslų. Keitimasis patirtimi leidžia ne tik apmąstyti esamus teisinius ir organizacinius sprendimus, bet ir rasti jų tobulinimo būdus“, – pažymėjo Jerzy Siegień.

Lietuvos administracinės justicijos prioritetai

LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė akcentavo Lietuvos administracinių teismų indėlį į nacionalinio saugumo užtikrinimą, nagrinėjant užsienio šalių piliečių keliamos grėsmės klausimus, taip pat išskyrė sudėtingus iššūkius, susijusius su administracinių sprendimų, pagrįstų ekonomikos, techninių ir mokslo žinių vertinimais, teisminės priežiūros ribų nustatymu.

„Administracinių teismų teisėjai visada turi suvokti savo europinį vaidmenį ir poveikį, kurį jų sprendimai gali turėti tarptautiniu lygmeniu. Šios užduotys reikalauja ypatingos teisėjų kvalifikacijos ir

gebėjimo taikyti aukščiausius teisės standartus“, – pabrėžė LVAT pirmininkė.

Regioninio bendradarbiavimo svarba geopolitiniame kontekste

Šis pirmasis trišalis susitikimas yra ypatingai reikšmingas dabartiniame geopolitiniame kontekste, kai tarptautinis solidarumas ir teisinės valstybės principų gynimas tampa esminiais demokratijos išsaugojimo elementais. Trijų valstybių aukščiausiųjų administracinių teismų dialogas demonstruoja ne tik profesinį bendradarbiavimą, bet ir tvirtą poziciją ginant bendras Europos vertybes bei teisės viršenybės principą.

Stiprėjantis bendradarbiavimas – naujos tradicijos pradžia

Užbaigdama diskusiją, LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė išreiškė lūkestį, kad šis pirmasis trišalis susitikimas taps nauja bendradarbiavimo tradicija. Ji pabrėžė, kad Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos administraciniai teismai turi ne tik bendrą teisės erdvę, bet ir panašius geopolitinius iššūkius, todėl tęstinis dialogas yra būtinas.

„Mūsų trijų šalių patirtys yra unikalios, tačiau jas vienija bendra Europos teisės erdvė. Tikiu, kad mūsų diskusijos leis ne tik pasidalinti patirtimi, bet ir padės rasti bendrus sprendimus administracinių teismų iššūkiams spręsti“, – reziumavo LVAT pirmininkė.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo ir Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros bendradarbiavimo projektas prisideda prie veiksmingo tarptautinės apsaugos užtikrinimo Lietuvoje

2024 metai LVAT veikloje pasižymėjo reikšmingomis tarptautinio bendradarbiavimo iniciatyvomis. Šiais metais pradėtas įgyvendinti unikalus dvejų metų trukmės projektas su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra, skirtas stiprinti Lietuvos teismų gebėjimus tarptautinės apsaugos bylų nagrinėjimo srityje. Šis bendradarbiavimas įgauna ypatingą svarbą, atsižvelgiant į pastaraisiais metais ženkliai išaugusį tarptautinės apsaugos bylų skaičių.

Projekto reikšmė ir išskirtinumas

2024–2025 metams suplanuotas bendradarbiavimo projektas išsiskiria savo kompleksiskumu ir sisteminiu požiūriu į teisėjų kompetencijų ugdymą tarptautinės apsaugos teisės srityje. Projekto unikalumą pabrėžia ne tik jo mastas, bet ir tikslingas orientavimasis į specifinius Lietuvos teismų sistemos poreikius. Šis projektas sustiprina teismų bendradarbiavimą Europos lygmeniu bei padeda Lietuvai prisitaikyti prie nuolat besikeičiančios migracijos situacijos, užtikrinant teisės viršenybę ir žmogaus teisių apsaugą.

Sisteminis požiūris į teisėjų kompetencijų ugdymą

2024 metais įvyko du reikšmingi projekto etapai. Vasario 27–29 dienomis surengtas pirmasis seminaras „Įvadas į Bendrą Europos prieglobsčio sistemą“. Birželio 20–21 dienomis įvyko antrasis seminaras, skirtas informacijos apie kilmės šalį praktiniam naudojimui ir gairių taikymui teismų sprendimuose. Šiuose mokymuose dalyvavo administracinių teismų teisėjai ir teisininkai iš visos Lietuvos.

Žvilgsnis į ateitį

2025 metų pradžioje numatytas baigiamasis trečiasis projekto seminaras, skirtas tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo sąlygų ir sulaikymo klausimams aptarti, bei Lietuvos administracinių teismų teisėjų vizitas į kitą ES valstybę. Šio vizito tikslas – susipažinti su kitų šalių teismų praktika, sprendžiant su tarptautine apsauga susijusius ginčus, išanalizuoti šioje srityje kylančius iššūkius ir pasidalinti gerąja patirtimi. Šis tęstinis bendradarbiavimas su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra kuria tvirtą pagrindą Lietuvos administracinės teisės sistemos tobulinimui ir jos derinimui su bendros ES prieglobsčio politikos reikalavimais. Projektas ne tik prisideda prie teismų darbo kokybės gerinimo, bet

ir demonstruoja Lietuvos įsipareigojimą užtikrinti aukščiausius žmogaus teisių apsaugos standartus tarptautinės apsaugos byloje.

LVAT pirmininkė Skirgailė Žalimienė akcentavo, kad bendradarbiavimas su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra yra itin reikšmingas Lietuvos teisinei sistemai: „Šie mokymai gilina mūsų teismų bendruomenės narių žinias ir kompetencijas, prisideda prie teisingumo vykdymo kokybės gerinimo ir užtikrina, kad tarptautinės apsaugos bylos būtų nagrinėjamos remiantis aukščiausiais tarptautinės ir ES teisės standartais. Tai unikali galimybė dalintis patirtimi su kolegomis iš Europos ir siekti dar didesnio teisinio aiškumo“.

LEIDINĮ GALITE
PARSISIŪSTI ČIA:

© 2025 LIETUVOS VYRIAUSIASIS
ADMINISTRACINIS TEISMAS
Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius
Tel. (0 5) 279 1005
info@lvat.lt
www.lvat.lt

KARJERA
TEISME